

**T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI**

**Türkiye Cumhuriyeti
Tarım ve Orman Bakanlığı
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü**

TÜRKİYE İKLİM AKILLI VE REKABETÇİ TARIMSAL BÜYÜME PROJESİ

Alt Proje Adı *Bitki Sağlığı Ar-Ge Merkezi (Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi)*

Proje Yeri *Gayret Mahallesi. Fatih Sultan Mehmet Bulvarı. No: 66, 06172 Yenimahalle / ANKARA*

Belge Adı *Çevresel Ve Sosyal Yönetim Planı*

Sürüm *Taslak*

Teslim Tarihi *24.12.2025*

Onay Tarihi

Versiyon ve Tarih	Hazırlayanlar:	Onaylayan:
Versiyon: 0.0 Taslak 16 Ağu. 25	Defne KOÇAK-Çevre Uzmanı Z. Hazal Tuzluca-Sosyal Uzman Sibel Demirci- İSG Uzmanı	Fehmi Çırakoğlu: Proje Müdürü
Versiyon 0.1 Taslak 21. Ekim.25	Defne KOÇAK-Çevre Uzmanı Z. Hazal Tuzluca-Sosyal Uzman Sibel Demirci İSG Uzmanı	Fehmi Çırakoğlu: Proje Müdürü
Versiyon 0.2 Taslak 02.Kasım.25	Defne KOÇAK-Çevre Uzmanı Z. Hazal Tuzluca-Sosyal Uzman Sibel Demirci İSG Uzmanı	Fehmi Çırakoğlu: Proje Müdürü
Versiyon 0.3 Taslak 08.Aralık.25	Defne KOÇAK-Çevre Uzmanı Nur Bolat Sosyal Uzman Sibel Demirci İSG Uzmanı	Fehmi Çırakoğlu: Proje Müdürü
Versiyon 0.4 Taslak 17.Aralık.25	Defne KOÇAK-Çevre Uzmanı Nur Bolat Sosyal Uzman Sibel Demirci İSG Uzmanı	Fehmi Çırakoğlu: Proje Müdürü
Versiyon 0.5 Taslak 24.Aralık.25	Defne KOÇAK-Çevre Uzmanı Nur Bolat Sosyal Uzman Sibel Demirci İSG Uzmanı	Fehmi Çırakoğlu: Proje Müdürü
Versiyon 0.6 Taslak 29.Aralık.25	Muhammet Çelik – TUCSAP PKB Sosyal Uzman Neslihan Başak Yıldız – TUCSAP PKB Sosyal Uzman	TUCSAP Sosyal Uzmanları tarafından genel itibariyle son biçimsel düzenlemeler yapılmıştır.

Bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı, TÜMAŞ tarafından Türkiye İklim ve Akıllı Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (TUCSAP) altında İhale Ref No: CS.TAGEM/CHR.CS3.4-02
Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (ZMMAE) Yenimahalle-Ankara Bitki Sağlığı Ar-Ge Merkezi (Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi Tarımsal Fauna ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi) FAZ-1: ÇSYP Hazırlık, Proje Tasarım, Yapım İş İhale Dosya Hazırlık ve İhale Süreci Teknik Destek,, işi kapsamında geliştirilmiştir.

TASLAK

İÇİNDEKİLER

1	Yönetici Özeti	4
2	Giriş.....	5
3	Çevresel Ve Sosyal Yönetim Planının Gerekçesi.....	6
4	Yasal Ve Kurumsal Çerçeve.....	7
5	Proje Açıklanması	8
6	Çevresel Ve Sosyal Temel Durum Özeti	13
6.1	Sosyal Temel	16
7	Çevresel Ve Sosyal Riskler & Etkiler Ve Alınacak Önlemler.....	21
8.	Çevresel Ve Sosyal İzleme Planı.....	55
9.	Paydaş Katılım Planı.....	62
9.1.	Önceki Paydaş Katılım Faaliyetlerinin Kısa Özeti.....	62
9.2.	Paydaş Belirleme Ve Analizi.....	63
9.3.	Paydaş Katılım Programı.....	65
9.3.1.	PKP İlkeleri	65
9.3.2.	Paydaş Katılım Yöntemleri	66
9.3.3.	Danışma Takvimi	69
9.4.	PKP Uygulaması İçin Kaynaklar Ve Sorumluluklar.....	71
10.	Proje Öneri ve Şikayet Mekanizması	73
11.	Görev ve Sorumluluklar	76
12.	İzleme ve Raporlama.....	78
Ek I Proje Kapsamında Yapılması Planlanan Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi Ve Tarımsal Fauna Ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Merkez Binasının 3b Görüntüsü Ve Kat Planları.....		79
Ek II Öneri & Şikâyet Formu (İnternet).....		84
Ek III Öneri & Şikâyet Açma Formu		85
Ek IV Şikâyet Kapama Formu		86
Ek V-Hava Ve Gürültü Ölçüm Sonuçları		87

TABLolar

Tablo 1: Yapılması Planlanan İmalatlar	12
Tablo 2: Dünya Bankası Çevresel Ve Sosyal Standartlarının Projeye Uygulanabilirliği	13
Tablo 3: Yenimahalle İlçesi, Gayret Mahallesi Nüfusu	16
Tablo 4: Yenimahalle İlçesi Eğitim Durumu (2025).....	17
Tablo 5:Çevresel ve Sosyal Temel Durum Özeti	19
Tablo 6 Çevresel & Sosyal Etkiler Ve Alınacak Önlemler Listesi	21
Tablo 8: Çevresel ve Sosyal İzleme Planı	55
Tablo 9 Paydaş Bilgileri	64
Tablo 10 Proje ve Alt Projenin Katılım Yöntemleri	66
Tablo 11 Katılım Programı – Özet Zamanlama Ve Sorumlular	70
Tablo 12 Paydaş Katılım Planı – Kilit Aktörler ve Sorumlulukları	72
Tablo 13: Ulusal Düzeyde Şm İletişim Kanalları	74
Tablo 14: Bakanlık Düzeyinde Şm İletişim Kanalları	74
Tablo 15: Görev Dağılımı Listesi.....	76

Şekiller

Şekil 1:TOB Yenimahalle-Ankara Yerleşkesi	10
Şekil 2: Proje Alanının Görünümü	11
Şekil 3: Proje Etki Alanı Haritası	15
Şekil 4:Gayret Mahallesi Nüfusu	16
Şekil 5: Yenimahalle İlçesi Eğitim Düzeyi	17
Şekil 6: Yenimahalle İlçesi Eğitim Oranı.....	17

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AR&GE	Araştırma Geliştirme
BP	Banka Prosedürü
ÇD	Çevresel Değerlendirme
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirme
Ç&S	Çevresel ve Sosyal
ÇSC	Çevresel ve Sosyal Çerçeve
ÇSYÇ	Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi
ÇSYP	Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı
DB	Dünya Bankası
ÇSS	Çevresel ve Sosyal Standartlar
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
GRS	DB Şikâyet Çözüm Servisi
IFC	Uluslararası Finans Kurumu
İAT	İklim Akıllı Tarım
İ&D	İzleme ve Değerlendirme
İSG	İşçi Sağlığı ve Güvenliği
KKD	Kişisel Koruyucu Donanımlar
MSDS	Malzeme Güvenlik Formu
Proje	Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna Ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Binası
PUB	Proje Uygulama Birimi
OP	Operasyonel Politika
S&G	Sağlık & Güvenlik
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
ŞÇM	Şikâyet Çözüm Mekanizması
TC	Türkiye Cumhuriyeti
TOB	Tarım ve Orman Bakanlığı
TAGEM	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
TUCSAP	Türkiye İklim Akıllı Ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi
YYÇ	Yeniden Yerleşim Çerçevesi

1 YÖNETİCİ ÖZETİ

Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (TUCSAP), Dünya Bankası'nın finansman desteğiyle Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) tarafından yürütülecektir. Projenin 3. bileşeni olan Üretkenlik, kaynak verimliliği ve iklim direncini artırmak için yatırımlar kapsamında, alt bileşeni 3.4 Alt Bileşen Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) tarafından uygulanacak olan İklim Akıllı Tarımı (İAT) destekleyecek araştırma ve yenilikleri içermektedir. Bir dizi Teknik Yardım faaliyetleri ile birlikte, araştırma enstitüleri için yeni ekipman satın alınmasını ve kurulmasını ve ayrıca mevcut tesislerin rehabilitasyonu için küçük ölçekli inşaat işlerini destekleyecektir. Bu hedef doğrultusunda Ankara İli, Yenimahalle İlçesinde bulunan Tarım Orman Bakanlığı Yenimahalle-Ankara yerleşkesi içerisinde Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna Ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Binası inşa edilecektir.

Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde kurulacak olan Bitki Sağlığı Ar-Ge Merkezi'nin bir katında faaliyet gösterecek olan Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi'nde; yeni mikrobiyal pestisitlerin geliştirilmesi için faydalı mikroorganizmaların saflaştırılması, stabilite, formülasyon çalışmalarının yapılması, pilot ölçekte üretiminin gerçekleştirilmesi, fiziksel-kimyasal kalite kontrol ve kalıntı analizleri ile zararlı organizmalar üzerindeki toksisite çalışmalarının yapılması konularında Ar-Ge faaliyetleri yürütülecektir.

Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde kurulacak olan Bitki Sağlığı Ar-Ge Merkezi'nin bir katında faaliyet gösterecek olan Tarımsal Fauna ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi'nde; ülkemiz faunasından yeni toplanan türlerin teşhisi ve Ar-Ge çalışmalarının yapılması, geçmişten günümüze ülkemiz fauna ve florasından toplanan türlerin muhafazası ve kapasite artımı sağlanarak muhafaza alanları ve laboratuvarlarının oluşturulması konularında çalışmalar yürütülecektir.

Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde kurulacak olan Bitki Sağlığı Ar-Ge Merkezi'nin bir katında Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi'nin dayanıklılık çalışmalarının yürütülmesi için uygun nem ve sıcaklık değerlerine sahip kontrollü iklim odaları kurulacaktır.

Bu doküman; Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna Ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Binası inşaatı hakkında bilgi vermekte, söz konusu çalışmaların tabi olduğu ulusal ve uluslararası mevzuata değinerek, çalışmalar sırasında oluşabilecek olumsuz çevresel ve sosyal etkilerin kabul edilebilir düzeyde tutulabilmesi veya ortadan kaldırılabilmesi için alınması gereken önlemler ile iş sağlığı ve güvenliği konularında alınması gereken önlemleri de içermektedir.

Ayrıca bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP), proje kapsamında yürütülecek olan paydaş katılım çalışmaları ve kurulacak şikâyet mekanizması (ŞM) hakkında bilgi vermekte ve proje kapsamında ilgili tarafların görev ve sorumluluklarını da ortaya koymaktadır.

2 GİRİŞ

Türkiye İklim Dostu ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (TUCSAP), Türkiye’de sürdürülebilir ve rekabetçi tarımsal büyüme için kapasitenin güçlendirilmesini ve iklim dostu tarım teknolojilerinin benimsenmesinin teşvik edilmesini amaçlamaktadır. Proje; tarımsal verimliliğin artırılması, doğal kaynak kullanım verimliliğinin iyileştirilmesi ve üretim sistemlerinin genel dayanıklılığı ile sürdürülebilirliğinin artırılması yoluyla, tarımsal gıda sektörünün daha iklim dostu ve kapsayıcı bir yapıya dönüşümünü desteklemektedir.

Proje dört bileşen altında yapılandırılmıştır. Bu rapor kapsamında önerilen yatırımlar, Bileşen 3: Kaynak Verimliliği ve İklim Dayanıklılığına Yönelik Yatırımlar kapsamında yer almakta olup, İklim Akıllı Tarım (İAT) teknolojileri ve uygulamalarının yaygınlaştırılması, doğrulanması ve benimsenmesini; ayrıca Araştırma, Geliştirme ve İnovasyon (Ar-Ge-İ) faaliyetlerini desteklemektedir.

Bu bölümde tanımlanan faaliyetler, Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) bünyesinde Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) tarafından uygulanacak olan Alt Bileşen 3.4 ile uyumludur. Söz konusu alt bileşen, İklim Akıllı Tarım uygulamalarını desteklemeye yönelik araştırma ve inovasyon girişimlerinin güçlendirilmesini hedeflemektedir. TOB Yenimahalle-Ankara Kampüsü içerisinde Toprak Kaynaklı Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisit Geliştirme Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna ve Mikroflora Ar-Ge Merkezinin inşası; iklim dayanıklı ve sürdürülebilir tarıma yönelik ulusal Ar-Ge-İ kapasitesinin güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır. Ankara İli, Yenimahalle İlçesinde bulunan TOB Yenimahalle-Ankara yerleşkesi içerisinde Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna Ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Binası inşa edilecektir. Bu rapor Ar-Ge Binasının inşaat faaliyetlerinin neden olabileceği olumsuz çevresel ve sosyal etkilerin ve risklerin kabul edilebilir düzeyde tutulabilmesi veya ortadan kaldırılabilmesi için alınması gereken önlemlerin ortaya konulması için hazırlanmıştır.

Türkiye mevzuatına, ek olarak da Dünya Bankası (DB) politika, standart ve tedbirlerine uygun olarak hazırlanmış olan bu ÇSYP proje uygulama aşamalarında alınacak önlemlerin kim tarafından, ne zaman, ne sıklıkla ve ne şekilde uygulanacağını açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

3 ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANININ GEREKÇESİ

Proje kapsamında, inşaat alanı yerleşke alanı içerisinde bulunduğundan kamulaştırma yapılmayacaktır. Ayrıca çalışmalar kapsamında hava ve/veya su kalitesine önemli derecede olumsuz etkiler beklenmemektedir. Öngörülen çevresel ve sosyal riskler ve etkilere dayalı olarak Çevresel ve Sosyal Risk Derecelendirmesi, Projenin "orta" olarak sınıflandırılmasıyla sonuçlanmıştır. Ar-Ge Binası projesi kapsamında, alt projeye özgü bir Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP) geliştirilmesi gerekmektedir. Bu, Çevresel ve Sosyal (Ç&S) tarama ve müteakip değerlendirme süreçlerine dayalı olarak gerçekleştirilmektedir.

Proje alanı, Tarım Orman Bakanlığına ait mevcut bir kampüs içerisinde yer almakta olup, arazi edinimi, fiziksel yerinden olma veya doğal/kültürel miras üzerinde etki beklenmemektedir. İnşaat faaliyetleri sınırlı ölçekte olup; gürültü, toz, inşaat atıkları, iş sağlığı ve güvenliği (İSG) riskleri ve kısa süreli topluluk sağlığı ve güvenliği etkileri gibi tipik ve yönetilebilir çevresel etkiler oluşturacaktır. İşletme aşamasında ise potansiyel riskler laboratuvar atık yönetimi ve acil durum hazırlığı ile ilgili olup, ilgili mevzuata uygun standart önlemler ile etkin şekilde yönetilebilecektir.

Bu Ar-Ge Binası Projesi için sahaya özgü bir Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP) hazırlanmıştır. Bu ÇSYP, çevresel ve sosyal eleme sonuçları ile bu belgede sunulan takip eden değerlendirmeler esas alınarak geliştirilmiştir.

Yüklenici; İnşaat Sahası Çevre Planı (CSEP), İş Gücü Yönetim Prosedürü (İYP) ve ilgili tüm diğer planların uygulanmasından sorumludur.

Bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı, mevcut sınırlı bilgilere ve Yüklenicinin belirlediği tarihteki planlamalara dayanarak geliştirilmiş ve sahaya özgü önlemler içermektedir. Planlama ve inşaat aşamalarında fizibilite ve teknik kaygılar nedeniyle inşaat yöntemlerinde değişiklikler olabilir. Yüklenici, inşaat yöntemlerinde yapılan bu değişiklikleri değerlendirip ÇSYP'yi revize edecek ve onay için TÜMAS'a sunacaktır. Alt projenin ikinci onay makamı PUB'dur. Yüklenici, saha koşullarını ÇSYP'ye yansıtmak için azami özeni gösterecek, planlamada olası sorunları önceden tespit edip çözüm yolları geliştirerek yapılan revizyonların ÇSYP'ye yansıtılmasını sağlayacaktır. Yüklenici çalışmaya başlamadan önce tüm belgelerin PUB tarafından onaylanması gerekmektedir.

4 YASAL VE KURUMSAL ÇERÇEVE

TUCSAP için hazırlanan ÇSYÇ'nin 4. Bölüm'ünde yasal ve kurumsal çerçeveye ilişkin kapsamlı bir genel bakış sunulmaktadır. Bu bölüm, Türkiye'nin yasal çerçevesini özetlemekte ve izinler de dahil olmak üzere ulusal çevresel ve sosyal değerlendirme düzenleme sürecine ilişkin kısa bir açıklama ile DB Çevresel ve Sosyal Standartları (ÇSS'ler) ile yasal gereklilikler arasındaki farklılıkları tespit etmektedir.

ÇSYP'nin geliştirilmesi sırasında hem DB ÇSS'leri hem de Proje ile ilgili faaliyetlerle ilgili ulusal mevzuat çerçevesi dikkate alınmaktadır. Daha sonra bu hususlara dayalı olarak uygulanabilir ve etkili azaltım tedbirleri raporlanmaktadır.

Projenin ÇSYÇ'sine (İngilizce ve Türkçe) aşağıdaki web sitesinden ulaşılabilir:

<https://tucsap.tarimorman.gov.tr/Sayfa/Detay/1517>

5 PROJE AÇIKLANMASI

Alt projeye konu Ar-Ge Binası, üç araştırma birimine ev sahipliği yapmak üzere tasarlanmıştır: Bunlar; Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisit Geliştirme Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi'dir. Her bir birim, Türkiye'de İklim-Dostu Tarım uygulamalarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını desteklemek amacıyla özel araştırma faaliyetleri yürütecektir.

Ar-Ge Merkezi'nin bodrum katında, eski sığınak alanında konumlandırılmış iklim kontrollü büyüme odaları yer almaktadır. Bu tesisler; bitkilerde hastalık dayanıklılık testleri gibi toprak kökenli patojenlerle ilgili araştırma faaliyetlerini destekleyecek olup, deneysel çalışmaların ve projeye dayalı faaliyetlerin kesintisiz şekilde yürütülmesine olanak sağlayacaktır.

Zemin katta, Tarımsal Fauna ve Mikroflora Merkezi'ne ait, önemli böcek türlerinin eğitim ve bilimsel amaçlarla sergileneceği özel bir teşhir alanı bulunacaktır. Ayrıca araştırma personeli için ofis alanları tahsis edilecektir.

Birinci katta, örnek koleksiyon kapasitesini artırmak amacıyla Tarımsal Fauna ve Mikroflora Merkezi'ne ait koleksiyon odaları yer alacaktır. Bu katta konumlanan araştırma laboratuvarları ise böcekler ve ilişkili mikroflora üzerine koruma çalışmaları ve proje faaliyetlerinin yürütülmesini sağlayacaktır.

İkinci kat laboratuvarları, mikrobiyal pestisit geliştirme ve formülasyon çalışmaları ile ilgili ulusal araştırma projelerinin uygulanmasında kullanılacaktır.

İşletme aşamasında Ar-Ge Merkezi bünyesinde araştırmacılar, laboratuvar uzmanları ve teknik personel dahil toplam 15 personelin istihdam edilmesi planlanmaktadır. İnşaat işleri ise küçük ölçekli olduğundan, inşaat aşamasında görev alacak iş gücü sayısının sınırlı kalması ve yalnızca inşaat süresince istihdam edilmesi öngörülmektedir.

Söz konusu faaliyet, İAT tarım teknolojileri ve yönetim uygulamalarının geliştirilmesi, doğrulanması ve yaygınlaştırılmasına odaklanan TAGEM tarafından uygulanacaktır. Bu alt bileşen kapsamındaki faaliyetler, pestisit kullanımının azaltılması, besin yönetiminin geliştirilmesi (biyogübreler aracılığıyla) ve enerji ve su verimliliğinin artırılması ve iklimle ilgili değerlendirmelerin desteklenmesi dahil olmak üzere yakın zamanda başlatılan Yeşil Mutabakat Planında belirlenen önceliklerle uyumlu olarak İAT çevresinde bir AR-GE gündeminin uygulanmasını destekleyecektir. Alt bileşen, çoğunlukla TA faaliyetlerini destekleyecektir: Entegre Zararlı Yönetimi (EZY) sistemleri etrafında araştırma, doğrulama ve yaygınlaştırma çabaları (özellikle ihracat pazarlarında önemli ölçüde reddedilen ihracat ürünleri için, örn. biber, narenciye, domates); gübre yönetimini geliştirmek ve kimyasal gübre kullanımını azaltmak için biyogübrelerin (özellikle baklagillerin çevresinde) kullanımının yaygınlaştırılması; TAGEM tarafından üretilen enerji tasarrufu sağlayan teknolojiler etrafında iklimle ilgili diğer yaygınlaştırma faaliyetlerini üstlenmek (örneğin güneş sağım prototipi); ve ekinlerdeki iklim etkileri ve kilit öncelikli değer zincirlerinin su ve karbon ayak izini hafifletme fırsatları hakkında farkındalık yaratmak ve mahsul planlamasını optimize etmek için iklim değerlendirmeleri yapmak (örneğin su ihtiyaçları temelinde).

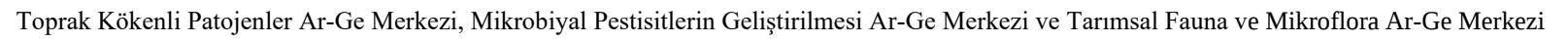

Alt bileşen, araştırma enstitüleri için yeni ekipman satın almayı ve kurmayı ve mevcut tesislerinin yenilenmesi için küçük ölçekli inşaat işlerini de içerecektir.

TAGEM'in AR-GE çalışmaları, İAT teknolojilerini üretirken, doğrularken ve yaygınlaştırırken kadınların ihtiyaçlarını ve benzersiz önceliklerini dikkate alacaktır. Alt bileşen faaliyetleri, alternatif ürünler/uygulamalar (EZY, biyopestisitler, güneş enerjisiyle çalışan makineler) üreterek ve/veya yayarak hafifletmeye olumlu katkıda bulunacaktır.

Proje TOB ait 8534 parsel 8 ada'da yerleşke içerisinde mevcut arazi üzerinde gerçekleştirilecektir. Bu arazi üzerinde inşaat faaliyetleri sonucu söz konusu yapı kullanılmaya başlanacaktır.

TAR

Şekil 1:TOB Yenimahalle-Ankara Yerleşkesi

Şekil 2: Proje Alanının Görünümü

Tablo 1: Yapılması Planlanan İmalatlar

No	Yapılacak İş	Açıklama
1	Zemin Etüt Çalışması	Araziden alınan toprak örnekleri incelenerek, zemin etüd çalışmaları yapılır. Zeminin tipine ve taşıma yüküne göre ihtiyaç duyulursa zemin iyileştirme yapılabilir.
2	Bina Temeli ve Çevre İmalatlar	Binanın temeli ile çevre imalatlar olarak adlandırılan istinat duvarları, peyzaj alanlarına ait yeşil alan veya sert zeminler için kazı/dolgu işlemleri yapılır
3	Bina Temeli ve Taşıyıcı İmalatı	Binanın temeli ve taşıyıcı yapısı (kolon-kiriş-döşeme sistemi) beton ve demir donatı kullanılarak betonarme sistem olarak yapılır. Boyutları statik projeye göre değişebilir.
4	Duvar ve Asma Tavan İmalatı	Kaba inşaatı tamamlandıktan sonra, mimari projeye uygun olarak, duvarlar örülür; seçilen malzemelere göre döşeme ve duvar kaplamaları ile, asma tavan konstrüksiyonu yapılır.
5	Cam ve Kapı Montajı	Dış cephede ve iç mekanlarda kullanılan camlı/camsız kapılar ve pencereler monte edilir. Dış cephede kullanılan pencerelerin ve camlı kapıların camları ısı yalıtımlı seçilir ve böylece enerji verimliliği sağlanması hedeflenir.
6	Dış Cephe İmalatı	Tercih edilmişse dış cephe kaplaması, edilmemişse dış cephe boyası ile cephe imalatları tamamlanır. Aynı zamanda, yine enerji verimliliği sağlanması amacıyla dış cephede mekanik hesaplara göre ısı yalıtımı uygulanır.
7	Elektrik ve Güvenlik Sisteminin Kurulumu	Elektrik imalat kalemleri açısından, proje sırasında yapılan ve mahal bazlı hazırlanan aydınlatma hesaplarına göre aydınlatma armatürleri yerleştirilir. Mahallerin işlevlerine göre elektrik prizleri yerleştirilir. Bina güvenliğini sağlamak amacıyla kamera sistemi kurulur. Seslendirme ve data sistemleri önerilir. Tüm sistemin kablolaması yapılır. Binanın topraklaması yapılır.
8	Isıtma ve Havalandırma İmalatı	Mekanik imalat kalemleri açısından, binanın bulunduğu iklime, binanın ve mahallerin işlev, ihtiyaç ve büyüklüğüne göre ısıtma ve havalandırma sistemleri yapılır. Laboratuvar ve ıslak hacimler gibi su kullanılacak alanlara pis su ve temiz su tesisatı çekilir.
9	Yangın Algılama ve Söndürme Sistemi Kurulumu	Yangın algılama ve yangın söndürme sistemleri uygulanır.
10	Alt Yapı Çalışması	Temiz suyun şehir hattından alınması, yağmur suyunun toplanması ve tercihen depolanması, kullanılan pis suyun ise şehir kanalizasyonuna verilmesi amacıyla parsel içinde altyapı çalışmaları gerçekleştirilir.
11	Peyzaj	Peyzaj projesine uygun olarak, parsel içerisinde otopark, yürüme yolları, yeşil alan uygulamaları yapılarak iklime uygun ağaçlar dikilir.

6 ÇEVRESEL VE SOSYAL TEMEL DURUM ÖZETİ

Söz konusu proje ile ilgili mevcut çevresel ve sosyal koşullar Tablo 2’de özetlenmiştir. Tarama formları ve yerinde yapılan gözlemlere göre, yerleşimlerde seçilen parsellerin hiçbirisi şunları içermemektedir:

- Söküm ve/veya yıkım işleri,
- Zirai kimyasalların veya pestisitlerin kullanılması,
- Gönülsüz arazi edinimi veya kamulaştırma,
- Şahıs arazilerinin kullanımı,
- Fiziksel veya ekonomik yer değiştirme,
- Önemli ekosistem özelliklerine sahip ulusal veya uluslararası koruma altındaki alanlar,
- Tarihi, arkeolojik veya kültürel olarak korunan alanlar,
- Yerel halk için manevi değeri olan kutsal ağaçlar veya nesneler.

ÇSYP, alt proje faaliyetlerinin her aşamasında gerekli tüm çevresel ve sosyal önlemleri kapsayacak şekilde formüle edilmiştir. Yüklenici tarafından inşaat, yiyecek-ıçecek hizmetleri, güvenlik vb. gibi çeşitli görevler için alt yüklenicilerin görevlendirilmesi durumunda, bu alt yüklenicilerin ÇSYP’de belirtilen gerekliliklere uymasının yanı sıra ulusal mevzuata, DB ÇSS’lerine ve DBG Genel ÇSG Kılavuzlarına uymasını sağlamak Yüklenicinin sorumluluğundadır. Yüklenici, kalite performansının sağlanması için alt yüklenicilerin çalışmalarını izlemek, raporlamak, kaydetmek ve denetlemekle yükümlüdür.

Tablo 2: Dünya Bankası Çevresel Ve Sosyal Standartlarının Projeye Uygulanabilirliği

Çevresel ve Sosyal Standart	Uygulanabilirlik
ÇSS1: Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi	Evet
ÇSS2: İşgücü ve Çalışma Koşulları	Evet
ÇSS3: Kaynak Verimliliği ve Kirlilik Önleme ve Yönetimi	Evet
ÇSS4: Toplum Sağlığı ve Güvenliği	Evet
ÇSS5: Arazi Edinimi, Arazi Kullanımındaki Kısıtlamalar ve Gönülsüz Yeniden Yerleşim	Hayır ¹
ÇSS6: Biyoçeşitliliğin Korunması ve Yaşayan Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi	Hayır ²
ÇSS7: Yerli Halklar/Sahra Altı Afrika Tarihsel Olarak Yetersiz Hizmet Görmüş Geleneksel Yerel Topluluklar	Hayır ³
ÇSS8: Kültürel Miras	Evet
ÇSS9: Finansal Araçlar	Hayır ⁴
ÇSS10: Paydaş Katılımı ve Bilgilendirme	Evet

¹:Proje kapsamında gerçekleştirilecek olan hiçbir faaliyet arazi edinimine, arazi kullanımında herhangi bir kısıtlamaya ve/veya gönülsüz yerleşime sebep olmayacak olup tüm çalışmalar mevcut binalar içerisinde gerçekleştirilecektir.

². Proje kapsamında gerçekleştirilecek herhangi bir faaliyet nedeniyle doğal kaynak ve/veya biyoçeşitlilik unsurlarıyla etkileşim olmayacaktır.

³. Türkiyede verilen tanımları karşılayan herhangi bir topluluk bulunmamaktadır.

⁴. Bu projede herhangi bir finansal aracı kurum yer almamaktadır.

Proje alanı, Tarım ve Orman Bakanlığı’na (TOB) ait mevcut ve tamamen geliştirilmiş kampüs sahası içerisinde yer almakta olup, herhangi bir doğal ya da kritik habitat

içermemektedir. Proje ayak izi içinde bulunan bitki örtüsü, kentsel yeşil alan düzenlemesinin bir parçası olarak kasıtlı olarak dikilmiş ve bakımı yapılan süs ağaçları ve peyzaj bitkileri ile sınırlıdır. Proje alanında yerel, hassas veya koruma altında bulunan herhangi bir tür tespit edilmemiştir. Bu nedenle, Dünya Bankası ESS6 tanımlarına göre, proje ayak izi içindeki habitat Değiştirilmiş Habitat (Modified Habitat) olarak sınıflandırılmaktadır.

Biyoçeşitlilik üzerindeki potansiyel etkilerin saha ile sınırlı, geçici ve tamamen geri döndürülebilir nitelikte olması ve standart azaltım önlemleri ile etkin şekilde yönetilebilecek olması nedeniyle, ESS6'nın uygulanabilirliği sınırlı kalmakta ve inşaat aşaması için genel biyoçeşitlilik riski Orta (Moderate) olarak değerlendirilmeye devam etmektedir.

Proje alanı, mevcut TOB Yenimahalle-Ankara Kampüsü içerisinde yer almakta olup, tamamen kurumsal kullanım amacıyla tahsis edilmiş ve idari ile araştırma tesislerine ev sahipliği yapan bir alandır. Proje sahası içinde veya yakın çevresinde hassas çevresel alıcılar ya da doğal habitatlar bulunmamaktadır.

İklim ve Meteoroloji

Proje alanı, kara ikliminin hakim olduğu Ankara'da yer almaktadır. Kışlar soğuk, yazlar sıcak ve kurak geçmekte olup yıllık yağış miktarı sınırlıdır. Hakim rüzgar yönleri genellikle kuzey ve kuzeybatı yönlerindedir.

Hava Kalitesi

Kampüs içerisindeki hava kalitesi, kentsel kurumsal kullanıma özgü koşullarla uyumlu olup, ağırlıklı olarak çevredeki ana yolların oluşturduğu trafik kaynaklı emisyonlardan etkilenmektedir. Yakın çevrede önemli bir endüstriyel emisyon kaynağı bulunmamaktadır.

Gürültü

Mevcut gürültü düzeyi, kentsel yerleşime özgü düzeydedir ve kampüs içi faaliyetler ile yakın çevredeki ulaşım akslarından kaynaklanmaktadır. Proje sahasına yakın önemli bir gürültüye hassas alıcı bulunmamaktadır.

Toprak ve Jeoloji

Proje alanı, daha önce geliştirilmiş bir alan üzerinde yer almaktadır. Alanda herhangi bir toprak kirliliği tespit edilmemiş olup tarım arazisi bulunmamaktadır.

Su Kaynakları

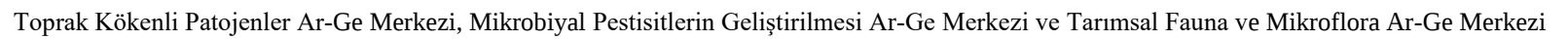
Proje sahası içerisinde yüzey suyu bulunmamaktadır ve kazı çalışmaları sınırlı olacağından yeraltı sularının etkilenmesi beklenmemektedir. Su temini belediye şebekesi üzerinden sağlanacaktır.

Biyoçeşitlilik

Proje sahasında koruma altında flora/fauna türleri veya ekolojik açıdan hassas alanlar bulunmamaktadır. Mevcut bitki örtüsü, peyzaj amaçlı kentsel yeşil alan ile sınırlıdır.

Kültürel Miras

Proje alanı ve yakın çevresinde resmi olarak tescilli herhangi bir kültürel miras alanı bulunmamaktadır.

Şekil 3: Proje Etki Alanı Haritası

6.1 SOSYAL TEMEL

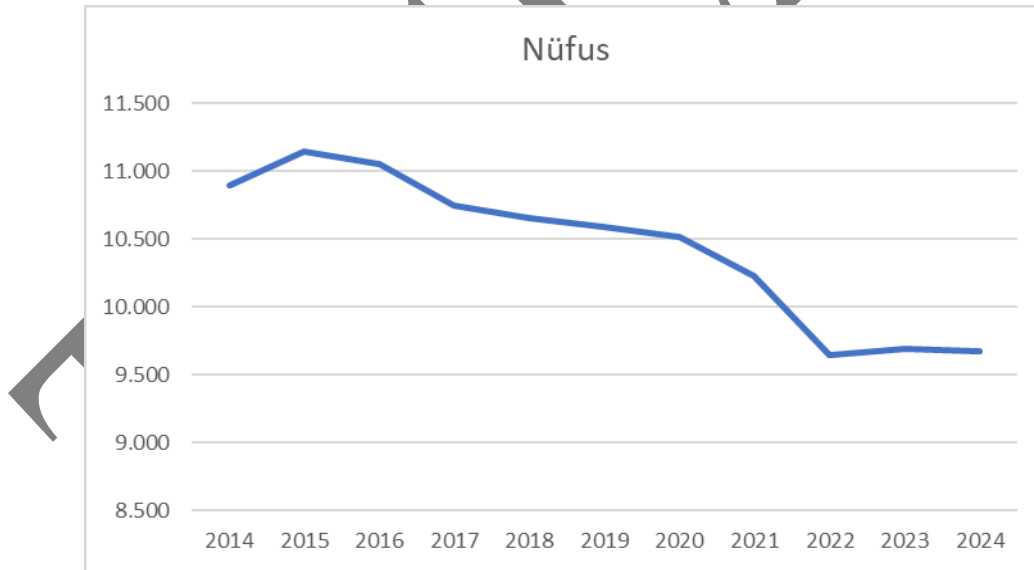
Proje alanı ve etki bölgesi de dahil olmak üzere bölgenin nüfusu, bölgede yaşayanların eğitim seviyeleri ve okullaşma durumları, bölgedeki sağlık merkezleri, bölgenin ekonomik durumu, proje alanı ve etki bölgesi içerisinde yer alan kültürel miras alanları, bölgenin sosyo-ekonomik gelişmişlik durumu aşağıda verilmektedir.

Nüfus

Proje'nin Ankara İli, Yenimahalle İlçesi, Gayret Mahallesi'nde bulunan Tarım ve Orman Bakanlığı Yenimahalle kampüsü içerisinde gerçekleştirilecektir. Projenin bulunduğu Gayret Mahallesi'nin nüfus durumu aşağıda verilmiştir.

Tablo 3: Yenimahalle İlçesi, Gayret Mahallesi Nüfusu

Yıl	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Nüfus (kişi)	9.671	9.688	9.643	10.230	10.511	10.586	10.652	10.748	11.052	11.148	10.890

Şekil 4: Gayret Mahallesi Nüfusu

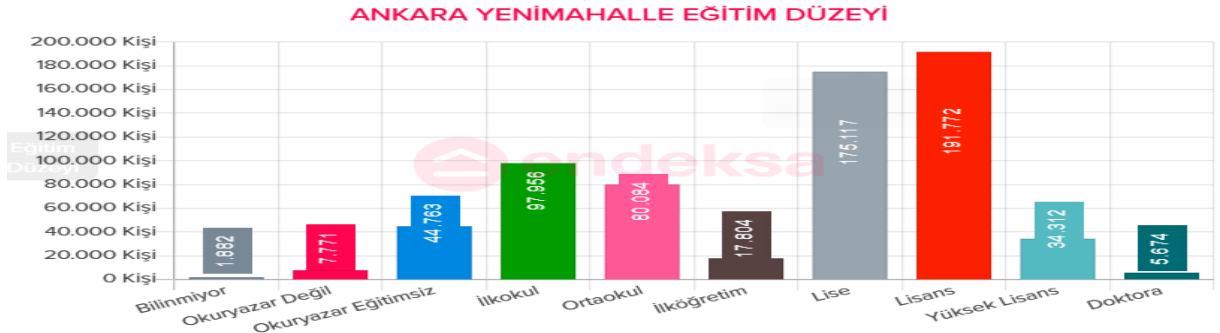
Gayret Mahallesi 2014-2024 yılları arası nüfusu yukarıda verilmiştir. Verilen grafik incelendiğinde mahale nüfusunun 2014-2015 yılları arası yükseldiği daha sonraki yıllarda ise nüfusun azaldığı gözlemlenmektedir 2022-2024 yılları arasında ise nüfusun sabit kaldığı görülmektedir.

Bölgede Eğitim

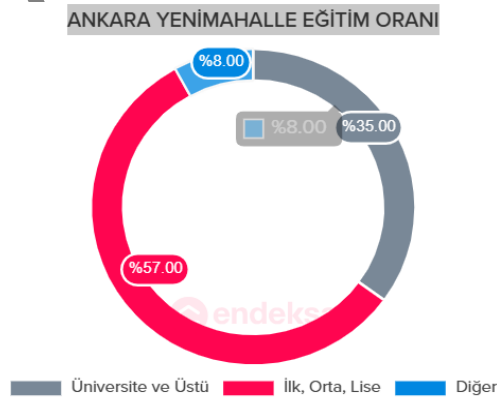
Yenimahalle, Ankara ilinin merkezi ilçelerinden biri olup, 1957 yılında kurulmuştur. İlçede 55 mahalle bulunmaktadır. Kırsal mahallelerin (köylerin) yarısı arazi ve yerleşim durumu itibarıyla ova üzerindedir. Diğer yarısı engebeli arazi üzerine kurulmuştur. Alt projenin gerçekleştirileceği Yenimahalle ilçesinin eğitim düzeyi oldukça yüksektir.

Tablo 4: Yenimahalle İlçesi Eğitim Durumu (2025)

Eğitim Durumu	Kişi Sayısı
Bilinmiyor	1.882
Okur yazar değil	7.771
Okur yazar eğitimsiz	44.763
İlkokul	97.956
Ortaokul	80.084
İlköğretim	17.804
Lise	175.117
Lisans	119.772
Yüksek Lisans	34.312
Doktora	5.674

Şekil 5: Yenimahalle İlçesi Eğitim Düzeyi

Şekil 6: Yenimahalle İlçesi Eğitim Oranı

Bölgede Sağlık Hizmetleri

Alt projenin gerçekleştirileceği Yenimahalle ilçesi sağlık hizmetleri açısından oldukça gelişmiştir. Etlik Şehir Hastanesi 2022 yılında ilçede kurulmuştur. Bunun haricinde eğitim ve araştırma hastanesi kapsamında yer alan Dr. Abdurrahman Yurtaslan Ankara Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi’de ilçede yer almaktadır.

Ayrıca;

- Osmanlı Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi
- Ankara Beştepe Devlet Hastanesi
- Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi

ilçede bulunmaktadır. Yenimahalle ilçesinde 44 adet Aile Sağlığı Merkezi bulunmaktadır.

Bölgede Ekonomi

Alt projenin gerçekleştirileceği Yenimahalle ilçesinin şehir kesiminde oturanların çoğunluğu memur ve işçilerdir. Son yıllarda hızlı bir gelişme gösteren ilçede ticaret ile ilgilenen kişilerin sayısı artmıştır.

Son yıllarda Ankara ilinin yeni yerleşim alanı olarak ön sıralara geçen bu ilçede, özellikle D-100 Devlet Karayolu çevresinde yerleşim alanları ve sanayi ağırlık kazanmaktadır.

Batıkent yerleşim alanı, ASELSAN ile tüzel ve özel kişilere ait fabrikaları ve özellikle Macun Mahallesi sınırları içerisinde kurulan Ortadoğu Sanayi ve Ticaret Merkezi (OSTİM) ile ATB İş Merkezi, İvedik Organize Sanayi Bölgesi, Öz Ankara Toptancılar Sitesi, Yıldız Sanayi Sitesi, Erciyes İşyerleri, Başkent Oto Sanayi ve GİMAT bulunmaktadır.

ANKAmall, ACity Premium Outlet, Armada, Atlantis, Batı Park, Gimart, Meydan Batıkent ve Podium alışveriş merkezleri Yenimahalle ilçesinde bulunmaktadır.

Kültürel Miras

Günümüzde Ankara ile kaynaşmış olan Yenimahalle ilçesinin temeli 1925 yılında atılmıştır. Atatürk, Ankara ilini başkent olarak seçtikten sonra Yenimahalle ilçesindeki çorak toprakları ıslah etmek amacıyla 5 Mayıs 1925 tarihinde Atatürk Orman Çiftliğinin temelini atmıştır.

Yenimahalle ilçesi doğu yönünde Mire dağı, batı yönünde Ayaş dağları, kuzey yönünde Ova Çayının vadilerle ayırdığı Kızılcahamam dağlarının tepeleri ve güney yönünde ise Polatlı-Haymana Ovasını kapsayan geniş bir alana sahiptir. İlçe içinde yer alan en büyük akarsu Ankara çayıdır. Selçuklu hükümdarı Alaaddin Keykubat tarafından 1222 yılında, eski Bağdat ticaret yolunun geçtiği Ankara çayı üzerinde yaptırılan Akköprü kentin tarihine tanıklık etmektedir.

Büyük devlet adamı Atatürk tarafından 5 Mayıs 1925 tarihinde satın alınarak kurulan Atatürk Orman Çiftliği bu ilçe içinde yer almaktadır. Atatürk’ün doğumunun 100. yıl dönümünde bu çiftlik arazisinde Ata’nın Selanik kentinde doğduğu evin bir benzeri yapılmış ve 19 Mayıs 1981 tarihinde halkın ziyaretine açılmıştır.

Bölgede Sosyo-Ekonomik Gelişim

2022 Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE) sonuçlarına göre:

- Yenimahalle İlçesi: Türkiye genelinde 973 ilçe arasında 5. sırada (1. kademe) yer almaktadır.

Bu veriler, il merkezi dışında kalan birçok önemli ilçenin orta düzeyde gelişmişlik kategorisinde yer aldığını göstermektedir.

Alt-proje, yaklaşık 1.100 personelin görev yaptığı TOB Yenimahalle-Ankara Kampüsü içerisinde gerçekleştirilecektir. Kampüste çalışan personel, gürültü ve toz gibi inşaata bağlı geçici rahatsızlıklara maruz kalabilecek birincil etkilenen grup konumundadır.

Yeni Ar-Ge Binası'nın işletme aşamasında, engelli bir personel dâhil olmak üzere toplam 15 personelin istihdam edilmesi planlanmaktadır. Söz konusu personel, Proje kapsamında oluşturulacak geliştirilmiş laboratuvar ve araştırma merkezinde görev alacaktır.

Proje alanı içinde veya yakın çevresinde konut yerleşimleri ya da kırılğan topluluklar bulunmadığından, topluluk maruziyetinin kampüs içi personel ile sınırlı kalacaktır. Bu nedenle, sosyal etkilerin hafif düzeyde, geçici nitelikte olması ve bu ÇSYP'de detaylandırılan uygun azaltım önlemleri ile etkin şekilde yönetilebilir olması beklenmektedir.

Tablo 5:Çevresel ve Sosyal Temel Durum Özeti

Ç&S Konular	Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna Ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Binası Özellikleri
En yakın Yerleşim Birimine Uzaklık	Yenimahalle İlçesi merkezine 8 km mesafede yer almakta.
Yakın Meskenler	10 m . (Park Çiftlik Konutları)
Diğer Özellikler	Projenin gerçekleştirileceği alan Fatih Sultan Mehmet Bulvarına kuşuçuşu yaklaşık 120 m mesafede yer almaktadır. Proje alanı TOB Yenimahalle Yerleşkesi içerisinde yer almaktadır. Proje alanına yakın mesafede Park Çiftlik Konutları yer almaktadır.
Hassas Alıcılar	Proje alanına yakın mesafede konutlar ve sağlık ocağı (200 m) ile cami (350 m) hassas alıcı olarak değerlendirilmekte ve proje kapsamında bu hassas alıcıların olası çevresel ve sosyal etkilerden/risklerden etkilenmemesi için alınacak önlemler Bölüm 6'da sunulmaktadır.
Arazi Örtüsü	Projenin gerçekleştirileceği alan Tarım ve Orman Bakanlığı yerleşkesi içerisinde etrafında yerleşim yerleri bulunmaktadır.
Mülkiyet	Tarım ve Orman Bakanlığı Yenimahalle Yerleşkesi'nde mülkiyet hakkı devlete aittir.
Ağaçların Kesilmesi/Doğal Ormanda Bozulma (olması beklenen)	Proje alanı içerisinde ağaç bulunmadığından ağaç kesimi gerçekleştirilmeyecektir.
Hassas/ Dezavantajlı Gruplar	-
Cinsel Sömürü ve İstismar / Cinsel Taciz (CSİ/CT) Riski	Evet, alt proje sahasında yapılacak faaliyetler için bir miktar dışarıdan işgücünün gelmesi beklenmektedir.

Alt Proje alanı TOB kampüs içerisinde yer almakta olup Fatih Sultan Mehmet Bulvarı (İstanbul Yolu) ve Şehit Cem Ersever Caddesi arasında yer almaktadır. Söz konusu cadde ve bulvarın trafik yoğunluğu çok fazladır. Proje alanına kuş uçuşu yaklaşık 250 m mesafede inşaat alanı bulunmaktadır. Bu nedenle yapılan 24 saatlik gürültü ve toz ölçümlerinde pM 10 (inşaattan kaynaklı) ve gürültü (kornalardan kaynaklı) değeri yüksek çıkmıştır.

TASLAK

7 ÇEVRESEL VE SOSYAL RİSKLER & ETKİLER VE ALINACAK ÖNLEMLER**Tablo 6 Çevresel & Sosyal Etkiler Ve Alınacak Önlemler Listesi**

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Önlemler	Aşama			İzleme Göstergeleri	İzleme Sıklığı			Sorumluluk	Tahmini Maliyet
		Proje	İnşaat	İşletme		Sürekli	Aylık	3 Aylık		
Çevresel ve Sosyal Yönetim: Çevresel ve sosyal risk ve etkilerin yetersiz yönetimi	Y-ÇSYP , Danışman tarafından hazırlanmış olup İşveren'e sunulmuş ve onaylanmıştır. Bu belge, referans C-ÇSYP olarak kullanılacaktır. Yüklenici, onaylanmış bu C-ÇSYP'yi aynı şekilde benimseyebilir veya kendi C-ÇSYP'sini hazırlayarak inşaat faaliyetlerinin başlamasından önce onaya sunabilir. Onaylanmasını takiben, Yüklenici'nin C-ÇSYP'si bu doğrultuda uygulanacaktır. Y-ÇSYP, en azından gerekli ana hatların TUCSAP ÇSYÇ'sinde verilen aşağıdaki sahaya özgü yönetim planlarını içerecektir: • Risk Değerlendirme Raporu ve Acil Durum Müdahale Planı (ADMP) içeren İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Planı • Atık Yönetim Planı (AYP) • Kirlilik Önleme Planı (KÖP) • Şikayet Giderme Mekanizması (ŞGM)				Tüm alt yönetim planları inşaat öncesinde onaylanır ve inşaat süresi boyunca uygulanır.				Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil
	Yüklenici, inşaat işlerinin başlamasından önce en az tam zamanlı A/B sınıfı bir İSG uzmanı ve tam zamanlı bir çevre uzmanı istihdam edecektir. Yüklenici bu uzmanların özgeçmişlerini onaya sunacaktır. Bu uzmanların inşaat süresi boyunca şantiyede bulunması gerekmektedir. Projenin inşaat aşamasında Tam zamanlı bir sosyal güvenlik uzmanı atanmayacaktır. Sosyal güvenlik yönetimi sorumlulukları, gerektiğinde				İlgili Ç&S personeli, inşaat süresince mobilize edilir ve görevde tutulur.				Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

	Yüklenicinin idari/İK personeli tarafından desteklenecek ve Çevre Uzmanı tarafından üstlenilecektir. Çevre Uzmanı ayrıca, inşaat çalışmaları sırasında SEP, ŞM ve işgücü yönetimi gerekliliklerine uyulmasını sağlayacaktır.								
	Yüklenici, bir Eğitim Programı hazırlayacak ve tüm çalışanlarına, sahada çalışmaya başlamadan önce, önerilen inşaat işleriyle ilgili temel çevresel, sosyal, sağlık ve güvenlik (ÇSSG) riskleri ve işçilerin sorumluluğu konusunda eğitim verecektir. Eğitim Programı aylık olarak tekrarlanacaktır. Yüklenicinin aylık eğitim programı ayrıca, özellikle kadınlara ve çocuklara yönelik cinsel taciz, cinsel ve/veya toplumsal cinsiyete dayalı şiddet de dahil olmak üzere şiddet ve yerel toplulukla etkileşimde saygılı tutumlar gibi Davranış Kuralları ile ilgili konuları da kapsayacaktır.				Eğitim Programı onaylanır ve ilgili tüm personele eğitim verilir. Eğitim kayıtları			Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil
	İnşaat öncesi gerekli tüm izinler alınacak ve tesislerin kurulumu sağlanacaktır. Proje için gerekli olabilecek ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere izinler aşağıdaki gibidir: • Kullanılacak su ve elektrik için Yenimahalle Yerleşkesi idaresinden resmi yazılar/izinler • Belediye'den alınacak atık bertaraf izinleri • Çevre izinleri (gerekirse) • Lisanslı tesislerle ve/veya Belediyelerle yapılacak atık bertaraf protokolleri • Belediyelerle yapılacak hafriyat atığı bertaraf protokolleri				İzinler ve ilgili resmi yazılar	İnşaat başlamadan önce 1 kez		Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Önlemler	Aşama			İzleme Göstergeleri	İzleme sıklığı			Sorumluluk	Tahmini Maliyet
		Proje	İnşaat	İşletme		Sürekli	Aylık	3 Aylık		
Hava Kalitesi/ Emisyon	Hafriyat atıkları kontrollü bir alanda tutulacak ve hafriyattan kaynaklı tozu azaltmak için su püskürtülecektir. (Yenimahalle Yerleşke sahası alt yapısından temin edilecektir). Uzun süreli su kesintisi ile karşılaşılması ya da İdareden izin alınamaması durumunda su tankeri ile temin yoluna gidilebilir.) Hafriyat sırasındaki kazıda oluşan toz, sürekli su püskürtme ve/veya şantiyede toz perdesi muhafazaları kurularak bastırılacaktır. Tozu en aza indirmek için çevredeki ortam (kaldırımlar, yollar) hafriyat malzemesinden arındırılacaktır. Şantiyede açık alanda inşaat malzemesi/atık madde yakılmayacaktır. Şantiyelerde inşaat araçları aşırı süreyle rölantide çalıştırılmayacaktır. Malzeme taşınması gereken durumlarda kamyonların üstü örtülecektir. Bu tip araçların yerleşke içi hızları 20 km ile sınırlandırılmıştır. Toz emisyonlarını azaltmak için malzeme taşıyan kamyonların üstü kapatılacaktır. Kullanılacak tüm araçların egzoz emisyon izinleri olacak ve bütün araçların düzenli olarak bakımları yapılacak veya bakım yapıldığı denetlenecektir.				• Görsel denetimi • Bakım kayıtları • Şikâyet kayıtları				Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

Yakındaki kişilerden toz oluşumu ile ilgili şikâyet olması durumunda yetkili laboratuvar tarafından 24 saat toz ölçümü yapılacaktır. Ölçülen seviyelerin sınır değerlerin üzerinde olması durumunda bu kapsamda azaltıcı tedbirler geliştirilecektir; örneğin ıslatma/sulama faaliyetleri artırılacak, toksik olmayan kimyasallar uygulanacak ve araçların hızı kontrol edilecektir.									
İşletme aşaması başlangıcında, tesiste yakma işlemi gerçekleştirileceğinden fanların yeterli olup olmadığının belirlenmesi için yetkili laboratuvar tarafından bu bölümde iç ortam emisyon ölçümü yapılacaktır. Ölçülen seviyelerin sınır değerlerin üzerinde olması durumunda azaltıcı tedbirler geliştirilecektir.				• Ölçüm Sonuçları		İşletme başlangıcı 1 kez			

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Önlemler	Aşama			İzleme Göstergeleri	İzleme sıklığı			Sorumluluk	Tahmini Maliyet
		Proje	İnşaat	İşletme		Sürekli	Aylık	3 Aylık		
Gürültü: Makine ekipmandan kaynaklanan gürültü	İnşaat çalışmalarını Yüklenici gündüz saatlerinde yürütmek için azami özen gösterecektir. İnşaat çalışmaları TOB Yenimahalle Yerleşkesi idaresi ile görüşülerek planlanacaktır. Gürültü seviyesinin yüksek olacağı çalışmaların en az rahatsızlık verecek dönemlerde gerçekleştirilmesine özen gösterilecektir. İnşaat sırasındaki oluşacak gürültü, ulusal mevzuatta tanımlanan belirli sürelerle sınırlı olacaktır. Faaliyetler sırasında, jeneratörlerin, hava kompresörlerinin ve diğer elektrikli mekanik cihazların motor kapakları kapalı olacak ve yerleşim alanlarından mümkün olduğunca uzağa yerleştirilecektir. Gürültü seviyelerini azaltmak için jeneratörlerin etrafına akustik muhafazalar yerleştirilecektir. Söz konusu ekipmanların tamamında plastik takoz kullanımı zorunludur. Bu suretle vibrasyona bağlı aşırı gürültü engellenmiş olacaktır. Cihaz tercihinde bu durum gözönüne alınmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği açısından Dünya Sağlık Örgütü (WHO), işitme bozukluğunu önlemek için gürültüye maruz kalma düzeylerinin 24 saatlik bir süre içinde 70 dB ve 1 saatlik süre için de 85 dB belirlemiştir. Ayrıca Dünya Bankası Çevresel, Sağlık ve Güvenlik Rehberi Tablo 1.7.1’de konutlar/egitim kurumları ve resmi kurumlar için 07:00-22:00 saatleri arasında 55 dB, 22:00-07:00 saatleri arasında ise 45 dB’i aşmaması öngörülmektedir (https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2023/ifc-				• Görsel Denetim • Makine ve Ekipman bakım kayıtları • Şikâyet kayıtları • Eğitim kayıtları • Ölçüm sonuçları				Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

general-ehs-guidelines.pdf). İnşaat çalışmaları esnasında bu durum dikkate alınacaktır. Bunun yanında gürültüye ilişkin şikayetler ile karşılaşılması halinde, gürültü seviyeleri ve olası gerekli önlemler akredite laboratuvarlar tarafından gerçekleştirilecek ölçümler neticesinde belirlenecektir. Saha değerlendirmeleri Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi İçin Çevresel Gürültü Yönergelerine göre yapılacak ve çevresel gürültüye ilişkin ilgili ulusal mevzuat gereklilikleri yerine getirilecektir.. Çevresel gürültü sınırları ve yönetim uygulamaları, Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği kapsamında düzenlenmiştir. Yüklenici, bu yönetmelikte tanımlanan sınır ve gerekliliklere tam olarak uyulmasını sağlayacaktır. İnşaat aşamasında gürültü seviyesinin artış göstermesi durumunda, iş makinelerinin aynı anda çalıştırılmaması sağlanacaktır. Gürültü seviyesini en aza indirebilmek için mümkün olduğunca yeni model araçlar kullanılması gibi önlemler alınacaktır. Geceleri yerleşim alanlarında trafiğin sınırlandırılması gereken durumlarda; trafik akışı sadece belirlenen güzergahlar üzerinden sağlanacak olup, gece çalışması durumunda gerekli izinlerin alınması sağlanacaktır. Proje kapsamında makine, ekipman, malzeme ve personel taşınması yapan araçların lüzumsuz korna, siren kullanımı yasaklanacaktır. Bu kural inşaat alanı içini olduğu kadar inşaat alanı dışını da kapsamaktadır. Bu tip hususlara ilişkin şikayetlerin alınıp çözüme ulaştırılabilmesi için araçlara iletişim numaraları ilâştirilecektir. Tüm çalışanlar, önlemleri ve en iyi uygulamaları takip etmek üzere eğitilecektir.								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Önlemler	Aşama			İzleme Göstergeleri	İzleme Sıklığı			Sorumluluk	Tahmini Maliyet
		Proje	İnşaat	İşletme		Sürekli	Aylık	3 Aylık		
Su Kalitesi	Şantiyede oluşan atıkların depolanmasının veya bertaraf edilmesinin en aza indirilmesi sağlanacaktır. İnşaat araçları ve makineleri, yalnızca yüzeydeki akışın doğal yüzey suyu kütlelerini kirletmeyeceği alanlarda yıkanacaktır. Atık yönetimi disiplinli bir şekilde gerçekleştirilecektir. Tehlikeli kimyasalların tamamı (kontamine atıklar dahil) sızdırmazlık şartlarını karşılayan geçici depolama alanlarında tutulacaktır. Kimyasal kullanımı öncesi MGBF'(Malzeme Güvenlik Bilgi Formu) lerin İSG Uzmanı ve İşyeri Hekimleri tarafından kontrolü ve kullanıcıların bilgilendirilmesi gerekmektedir. Sahada noktasal kaynaklı kirliliğe (sahaya dökülen boya, araçlardan sızan yağlar vb.) karşı sızıntı pedleri bulundurulacak, bütün çalışanlar sızıntı & döküntü eğitimlerine tabi tutulacaktır. Söz konusu eğitimler tatbikatlar ile pekiştirilecektir. Her bir mobil iş makinesi için en az birer adet, sızıntı döküntü kiti bulundurulacaktır. Sahada atık su oluşması durumunda, sahada depolanması veya bertarafının en aza indirilmesi için çaba gösterilecektir. Yüzey suları üzerindeki olası olumsuz etkileri önlemek için, yüzey sularına veya yakınlara geçici veya nihai atık bertarafı veya deşarjından kaçınılacaktır. İnşaat aşamasında, şantiyede yaklaşık 15 işçi çalıştırılması planlanmaktadır. Kişi başına günlük ortalama 211 L evsel su tüketim oranına göre, toplam günlük su ihtiyacının				- Görsel Denetim - Fosseptik Tank (atıksu bertaraf kayıtları) - İzinler - Şikâyet kayıtları				Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

yaklaşık 3,2 m³/gün olması beklenmektedir. Tüketilen suyun %100'ünün evsel atık su olarak deşarj edilmesi beklendiğinden, inşaat aşamasında yaklaşık 3,2 m³/gün atık su oluşacaktır. İşletme aşamasında, binada günlük yaklaşık 15 personel çalışacaktır. Kişi başına günlük aynı birim tüketim oranı olan 211 L göz önüne alındığında, günlük su ihtiyacı yaklaşık 3,2 m³/gün ve üretilen atık su da yaklaşık 3,2 m³/gün olacaktır. Tüm su ihtiyacı belediye su şebekesinden karşılanacak olup, yeraltı suyu kullanımı veya sahada atık su deşarjı planlanmamaktadır. Şantiyede oluşan atık su mümkünse kanalizasyon sistemine bağlanır ve yerel otoritelerden onay alınır. Bunun mümkün olmadığı durumlarda 19.03.1971 tarih ve 13783 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kanalizasyon Sistemi İnşaatının Uygulanmayacağı Yerlerde Çukur Açılması Hakkında Yönetmelik" uyarınca sızdırmaz bir foseptik içerisine evsel nitelikli atıksu biriktirilir. Foseptik atıksuları periyodik olarak vidanjörlerle uzaklaştırılır ve lisanslı atıksu arıtma tesisi (AAT) bulunan ilgili belediye ile yapılacak protokol kapsamında bertarafı sağlanır. Protokol PUB'a sunulacaktır. Bununla ilgili olarak TOB idaresi ile görüşülecektir.									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Önlemler	Aşama			Izleme Göstergeleri	Izleme Sıklığı			Sorumluluk	Tahmini Maliyet
		Proje	İnşaat	İşletme		Sürekli	Aylık	3 Aylık		
Toprak ve Yeraltı Suyu Kalitesi	Toprak ve su kirliliğini engellemek için atık yönetimine dikkat edilmelidir. Bunun için katı ve tehlikeli atık bölümündeki belirtilen önlemler uygulanır. Beton karıştırıcılar içindeki artık (bırakılmış) betonun şantiye alanına, çevresine veya şantiyelerin erişim yollarına dökülmesine izin verilmeyecektir. Beton mikseri şoförlerine bununla ilgili eğitim verilecektir. Herhangi bir tehlikeli madde veya tehlikeli atık sızıntısı durumunda, maruz kalma alanını sınırlandırmak için sızıntı önleme yöntemleri uygulanacaktır. Tehlikeli madde, dökülme ve devrilmeyi önlemek için belirlenen depolama alanında emniyete alınacaktır. Yarı kullanılmış kimyasal madde kapları kapaklı olacak ve kullanılmadıklarında sıkıca kapatılmış olacaktır. İnşaat sahalarında uygun noktalara sızıntı setleri yerleştirilecektir. Herhangi bir sızıntı durumunda, bu tür olaylara müdahale edecek işçiler belirlenir ve sızıntılara acil müdahale konusunda eğitimler verilir. Eğitim kayıtları inşaat sahalarında tutulacaktır. İnşaat yapılacak alanlarda üst yüzeyde bulunan bitkisel toprak tabakası 10 cm derinliğe kadar sıyrılır ve inşaat tamamlanıncaya kadar reklamasyon çalışmalarında kullanılmak üzere depolanır. Bitkisel toprak en fazla 2 m yüksekliğe kadar balıksırtı stok halinde depolanmalı ve yağmur suyunun girişini önlemek için kenarlarından hafifçe sıkıştırılmalıdır.				- Görsel Denetim - Olay kayıtları - Bitkisel toprak sıyırma kayıtları - Hafriyat kayıtları - Resmi yazışmalar (Belediye) - Şikâyet kayıtları - Eğitim kayıtları				Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

	Kazı fazlası malzeme alt proje sahasında izin verilen alanlarda depolacak ve fazla hafriyat malzemesi Belediyenin onayladığı depo sahasına nakledilecektir. Hafriyat fazlasının depolanması için Belediyenin yazılı izni alınacaktır.								
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

TASLAK

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Önlemler	Aşama			İzleme Göstergeleri	İzleme Sıklığı			Sorumluluk	Tahmini Maliyet
		Proje	İnşaat	İşletme		Sürekli	Aylık	3 Aylık		
Katı ve Tehlikeli Atıklar: İnşaat faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların (inşaat atıkları, tehlikeli atıklar, biyolojik olarak parçalanabilir atıklar, geri dönüştürülebilir atıklar, tehlikesiz atıklar vb.) uygunsuz yönetimi nedeniyle ÇSG riskleri	Atıklar, atık yönetimi hiyerarşisine (önleme, azaltma, yeniden kullanma, geri dönüşüm, geri kazanım, bertaraf) uygun olarak yönetilmekte ve personele atık yönetimi konusunda eğitim verilecektir. İnşaat faaliyetleri süresince tüm atık türleri kaynağında ayrı toplanacak ve saha içerisinde faydalancının bilgisi dahilinde belirlenen proje ve mevzuat gerekliliklerine uygun olarak TOB Yenimahalle kampüsü İdarecileri tarafından seçilmiş geçici atık depolama alanlarına taşınacaktır. Geçici depolama alanları yüklenici firma tarafından TOB Yenimahalle yerleşkesi İdaresinden izin alınarak belirlenecek ve TAGEM'e söz konusu alanlar bildirilecektir. Yüklenici firma ile yararlanıcı kurum arasında protokol imzalanması durumunda mevcut atık yönetim sistemi kullanılabilir. Ancak yapılan protokol ile yüklenici kendi atıklarından kaynaklanan maliyetleri karşılamakla yükümlü olacaktır.				• Görsel Denetim • Atık üretimi ve bertaraf kayıtları • Şikâyet kayıtları • Eğitim kayıtları				Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

İnşaat aşamasında yaklaşık 15 işçi çalıştırılması planlanmaktadır. TOB Yenimahalle Kampüsü'nün mevcut atık yönetim sistemi, evsel katı atıkların ilgili belediye tarafından toplanmasını, geçici olarak depolanmasını ve bertaraf edilmesini içermektedir. Atıklar, kaynağında ayrı ayrı, belirlenmiş konteynırlarda toplanmakta ve belediyenin lisanslı atık toplama araçlarına aktarılmaktadır. Tehlikeli atıklar ise, mühürlü ve etiketli konteynırlarda belirlenmiş geçici depolama alanında depolanmakta ve yetkili şirketler aracılığıyla lisanslı bertaraf/geri kazanım tesislerine taşınmaktadır. Tehlikeli olmayan atıklar, inert ve biyolojik olarak parçalanabilen atıklar ve geri dönüştürülebilir atıklar ayrı toplanarak, tehlikeli atıkların diğer atık türleri ile karışmaması sağlanacaktır. Atık sahası yapılması durumunda, inşaat alanı içerisinde, geçirimsiz zemin üzerinde, üzeri kapalı, drenaj sistemli şekilde yapılacaktır. Ayrıca geçici atık sahası içerisinde sızıntı kitleri ve yangın söndürme ekipmanları bulundurulacaktır. Atıklar bu alanda birbirleriyle reaksiyona girmelerini önlemek için türlerine göre ayrı bölmelerde (atık kodları etiketli) geçici olarak depolanacaktır. Tıbbi atıklar dışındaki tehlikeli atıklar en fazla altı (6) ay, tehlikesiz atıklar ise en fazla bir yıl								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

süreyle geçici atık depolama alanında depolanacaktır. Ayda bin kilogram veya daha fazla tehlikeli atık üretiliyorsa ÇŞİD İl Müdürlüğünden geçici depolama izni alınacaktır. Hurda atıklar (hurda metaller, cam kırıkları, tahta parçaları vb.) sağlam, sızdırmaz, güvenli bir zemin üzerinde örtü altında geçici olarak depolanacak ve çevre lisansı olan firmalara verilerek bertaraf edilecektir. Atık bertarafı ve geri dönüşümüne ait dokümanlar düzenli olarak kayıt altında tutulacaktır. Bu kayıtların tutulması için Atık Kayıt Bilgi Formu hazırlanacaktır. İnşaat faaliyetleri süresince araç lastiklerinin değiştirilmesi gerektiği durumlarda; eski lastikler, lastik dağıtımı ve satışını yapan işletme ve taşıma lisanslı araçlar aracılığıyla bertaraf edilecektir. İnşaat sahasının kapatılmasının ardından tüm hafriyat, moloz ve atıklar temizlenecektir. Proje kapsamında atık bitkisel yağ oluşması durumunda atık bitkisel yağlar, 25 cm kalınlığında sızdırmaz betonarme zeminli bir alanda "atık bitkisel yağ" işaretli tanklarda geçici olarak depolanacaktır. Sızıntı tavaları varillerin altına yerleştirilir. Yabancı maddelerle karıştırılamaz. Söz konusu yağların toplanması için çevre lisanslı geri kazanım tesisleri veya bitkisel atık yağ									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ara depolama tesisleri ile yıllık sözleşme yapılacağı, atık beyan formu doldurularak onaylanacak ve bir nüshası gerektiğinde yetkililere sunulmak üzere beş yıl süre ile saklanacaktır. <u>İnşaat ve Hafriyat Atıkları:</u> Kazı işlemleri sırasında öncelikle bitkisel toprak tabakası sıyrılacak, sıyrılan bitkisel toprak alanda depolanarak proje sonunda peyzaj çalışmalarında kullanılacaktır. Kazı işlemleri sırasında oluşacak hafriyat atıkları alanda düzgün depolandıktan sonra ilgili belediye'nin göstereceği uygun alanlara götürülerek bertaraf edilmesi sağlanacaktır. Hafriyat atıkları mümkün olduğunca geri dolgu ve geri kazanım amaçlı kullanılacak ve uygun olan diğer yeniden kullanım seçeneklerini değerlendirilecektir. Atıkların sahaya kabul edileceğine dair Belediyesinden resmi yazı alınarak İdareye sunulacaktır. <u>Atık Piller ve Aküler:</u> Atık pil ve akümülatörler, Belediye sınırları içinde bulunan atık pil ve akümülatör bertaraf tesislerine, yetkili taşıma firmaları aracılığıyla ulaştırılacaktır.								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

<u>Tehlikeli Atıklar:</u> Proje sahasında tehlikeli atıkların geçici olarak depolanması durumunda; atıklar sağlam, sızdırmaz, emniyetli ve uluslararası kabul görmüş standartlara uygun konteynerlerde ve proje alanı içerisinde muhafaza edilecek, konteynerlerin üzerinde tehlikeli atık ibaresine yer verilecek ve depolanan maddenin atık kodu, miktarı, içeriği, özellikleri, koruma koşulları ve depolama tarihi konteynerler üzerinde belirtilecektir. Tehlikeli maddeler azami 6 ay geçici olarak depolanabilir. (Geçici depolama alanları yüklenici firma tarafından mevzuata uygun olarak TOB Yenimahalle Yerleşkesi İdaresinden izin alınarak belirlenecek ve PUB'a söz konusu alanlar bildirilecektir.) Zararlı maddelerin saklandığı konteynerler ve atık yağlar toprağa dökülme ve sızıntıyı önlemek için sızdırmaz beton alanlara yerleştirilecektir. Zehirli içeriğe sahip boyalar, eritici madde (solvent) ya da kurşun bazlı kimyasallar kullanılmayacaktır. Tehlikeli atıkların yönetimi, Atık Yönetimi Yönetmeliği uyarınca gerçekleştirilecektir. Şantiye sahasında oluşması muhtemel tehlikeli kimyasal madde ve atıkların Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı çevrimiçi programı Entegre								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Çevre Bilgi Sistemi (E-ÇBS) üzerinden atık yönetimi uygulaması kullanılarak lisanslı bertaraf tesislerine gönderilecektir. Çalışma sahalarında döküntü sızıntı emici ped kitleri hazır bulundurulacaktır. Görevli bütün personeller tehlikeli kimyasal sızıntı ve döküntüsüne ilişkin korunma ve acil durum eğitimine tabi tutulacaktır. Orta ve büyük ölçekli çevresel kazaların oluşması halinde, yüklenici tarafından Müşavirin yönlendirilmesi ile kaza araştırması yapılacak ve raporlanacaktır. Zehirli bileşen veya çözücü içeren boyalar veya kurşun bazlı boyalar kullanılmayacaktır. <u>Evsel Atıklar:</u> Oluşacak evsel nitelikli atıklar kaynağında ayrıştırılacak (plastik, cam, kağıt, vb.) ve değerlendirilebilir olanların geri dönüşümü sağlanacaktır. Atıkların uygun biçimde ayrıştırılması için çalışanlara eğitim verilecektir. Geri kazanımı mümkün olmayan atıklar, ağzı kapalı sıhhi çöp bidonlarında biriktirilecek, Yenimahalle Belediyesinin katı atık toplama sistemi aracılığıyla düzenli depolama sahalarına gönderilecektir. Gerekmesi durumunda hazırlanacak olan Sahaya Özgü Kirlilik Önleme								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Planları PUB tarafından incelenecek ve onaylanacaktır. Uygulanacak tüm inşaat faaliyetlerinin ulusal yasa ve yönetmeliklere ve Dünya Bankası ÇSÇ gerekliliklerine uygun olarak yürütülmesini sağlamak ve izlemek için PUB tarafından düzenli saha denetimi yapılacaktır. İşletme aşamasında tesis, kamu idari binası olarak hizmet vereceğinden, az miktarda ofis ve temizlik malzemeleri (örneğin deterjanlar, dezenfektanlar, yazıcı toneri, piller) dışında tehlikeli kimyasallar ve biyolojik ajanlar üretilmeyecektir. Bu atıklar, ulusal atık mevzuatına uygun olarak yönetilecektir. Önlemler arasında, bu tür malzemelerin uygun şekilde etiketlenmesi ve depolanması, dökülmelerin önlenmesi ve TOB Yenimahalle Kampüs Yönetimi ile koordinasyon halinde lisanslı atık yönetim şirketleri aracılığıyla bertaraf edilmesi yer almaktadır. İşletme aşamasında, Toprak Kaynaklı Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisit Geliştirme Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi'nde yürütülecek laboratuvar faaliyetleri sonucunda tehlikeli kimyasallar, biyolojik ajanlar ve atık akışları üretilcektir. Mikrobiyal kültürler, potansiyel olarak patojenlerle kontamine olmuş toprak ve bitki örnekleri, DNA/RNA ekstraksiyon								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

kalıntıları ve fauna/mikroflora örnekleri gibi biyolojik atıklar, insan sağlığı ve çevre için enfeksiyon ve çevresel kontaminasyon riskleri oluşturacaktır. Bu nedenle, bu atıklar sızdırmaz ve renk kodlu kaplarda toplanacak, otoklav veya kimyasal dezenfeksiyonla sterilize edilecek ve ardından lisanslı tehlikeli atık bertaraf tesislerine taşınacaktır. İğneler, neşterler ve cam lamalar dahil olmak üzere kesici aletler, delinmeye dayanıklı kaplara ayrılacak ve tıbbi tehlikeli atık prosedürlerine uygun olarak bertaraf edilecektir. Çözücülerin (örneğin, etanol, metanol, kloroform, fenol) ve sterilize edici/dezenfektan maddelerin (örneğin, sodyum hipoklorit) kullanımından kaynaklanan kimyasal atıklar yanıcılık, toksisite ve aşındırıcı tehlikeler arz edecektir. Bu kimyasallar, ikincil muhafaza ile donatılmış havalandırılmalı tehlikeli kimyasal depolama alanlarında, uyumlu ve açıkça etiketlenmiş kaplarda depolanacaktır. Elleçleme faaliyetleri sırasında uygun kişisel koruyucu ekipman (KKD) kullanılacak ve kimyasal atıkların bertarafı, ulusal mevzuata uygun olarak lisanslı yükleniciler tarafından gerçekleştirilecektir. Biyolojik ajanlarla kirlenmiş laboratuvar sarf malzemeleri (örneğin pipet uçları, petri kapları, tüpler) biyolojik tehlikeli atık olarak yönetilecek, ayrı ayrı toplanacak ve								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

uygun sterilizasyon prosedürleri izlenerek güvenli bir şekilde bertaraf edilecektir. Evsel atıklar ve geri dönüştürülebilir ambalaj malzemeleri kaynağında ayrılacak ve atık azaltma ve geri dönüşümü teşvik edecek şekilde yönetilecektir. Tüm araştırma merkezlerinde sıkı biyogüvenlik önlemleri uygulanacaktır. Gerektiğinde, laboratuvar çalışmaları biyogüvenlik dolaplarında gerçekleştirilecektir. Tüm personele laboratuvar güvenliği ve atık yönetimi prosedürleri hakkında düzenli eğitim verilecektir. Atık üretim miktarları ve bertaraf süreçleri sistematik olarak kaydedilecek ve raporlanacaktır. İşletme aşaması boyunca tehlikeli maddelerin güvenli bir şekilde yönetilmesini sağlamak için dökülme kitleri, göz yıkama istasyonları ve yangın koruma sistemleri gibi acil durum müdahale ekipmanları sahada bulundurulacaktır.								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Önlemler	Aşama			Izleme Göstergeleri	Izleme Sıklığı			Sorumluluk	Tahmini Maliyet
		Proje	İnşaat	İşletme		Sürekli	Aylık	3 Aylık		
Sağlık ve Güvenlik: Artan trafik hacminden ve ağır iş araçlarının hareketinden kaynaklanan trafik ve yolla ilgili riskler (yetersiz inşaat ve trafik yönetimi nedeniyle nüfusa yönelik riskler gibi) de dahil olmak üzere inşaat faaliyetleriyle ilişkili toplum sağlığı ve	İnşaat alanları, olası kazaları önlemek için sağlık ve güvenlik işaretleri ile çevrili olacaktır. İnşaat faaliyetleri nedeni ile uzun ya da kısa vadede elektrik, su, doğalgaz kesintisi olacak ise, bu durumda TOB Yenimahalle yerleşkesi teknik birimlerine önceden haber verilecek ve onay talep edilecektir. İnşaat alanları uyarı/ikaz çitleri ile ayrılacak ve güvenliği sağlanacaktır. İnşaat süresince çalışacak olan her türlü aracın belirlenen hız limitine uymaları sağlanacaktır. Proje sahasının etrafı ve yakınları trafik işaretleri ve uyarı levhalarıyla düzenlenecektir. Proje sahasının görünürlüğü sağlanacaktır. Saha içindeki yaya yolları ve araç geçiş yolları birbirinden ayrılacaktır. Bu yollar trafik planına işlenecektir. Yerel halk, TOB ziyaretçileri ve kullanıcıları, olası tehlikeler ve riskler konusunda gerek uyarı levhaları ile gerek bilgilendirme toplantıları ile bilgilendirilecektir. Tüm paydaşların erişimi olan alanlarda (çalışma sahaları dâhil), uygun iletişim araçları ve yöntemler (ör. çevrimiçi/sanal ve/veya fiziki) kullanılarak, halkı işgücü akışı ve afet sonrası bağlamla ilgili bulaşıcı hastalıklar (ör. COVID-19 virüsü) için alınan önlemler dâhil olarak yapılacak işlere dair bilgilendirme sağlanır.				- Görsel Denetim - Trafik kaza kayıtları - Şikâyet kayıtları - Eğitim kayıtları				Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

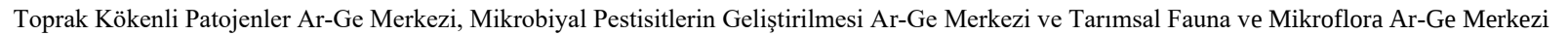

güvenliği riskleri	COVID-19 da dâhil olmak üzere herhangi bir salgın veya pandemik/bulaşıcı hastalığın ortaya çıkması durumunda, Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dünya Sağlık Örgütü tarafından hazırlanacak yönlendirme, kılavuz ve tavsiyeler takip edilir; İSG ve TSG açısından hem çalışanlar hem de işyerleri için gerekli tüm önlemler alınır. Ayrıca tüm inşaat işleri, inşaat işlerinin yürütülmesi sırasında COVID-19 bulaşma riskini en aza indirmek için Dünya Bankası yönergelerine uygun olacaktır. Ekipman arızası veya erken arızadan kaynaklanan potansiyel ciddi kazaları en aza indirmek için araçların düzenli bakımı yapılacaktır. Bölge trafiğini etkileyecek faaliyetler, mümkün olduğunca trafiğin yoğun olduğu saatler göz önüne alınarak planlanacaktır. Projede görev alacak tüm sürücüler, yol güvenliği, hız limitleri, proje süresince uyulması gereken trafik kuralları ve dikkat edilmesi gereken koşullar konusunda bilgilendirilecektir. Proje kapsamında kullanılacak tüm araçların ağırlıkları, ilgili mevzuatta verilen limitleri aşmayacaktır. Sahada tehlikeli kimyasal ya da atık depolanması durumunda, bu atıkların transferi halk sağlığına tehdit oluşturmayacak şekilde lisanslı taşıyıcılar tarafından gerçekleştirilecektir. Özel yükler, yetkili mercilerle anlaşarak hazırlanmış rotaları kullanacaklardır. Belirtilen rotalar, yollarda trafiğin yoğunlaşmasını engelleyecek şekilde programlanacak ve olası rahatsızlığın engellenmesi için önceden yayımlanacaktır. Trafik konusundaki tüm organizasyon, yetkili kurumlar ile görüşülecek ve planlanacaktır. Çalışma saatleri trafik düzenine göre ayarlanacak mesainin başlangıç ve bitiş saatlerinde (trafiğin yoğun olduğu saatlerde) büyük nakliye faaliyetlerinden kaçınılması.									
--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	İnşaat faaliyetleri nedeni ile uzun ya da kısa vadede elektrik, su, doğalgaz kesintisi olacak ise bu durumda gerekli güvenlik önlemleri alınacak ve TOB Yenimahalle Yerleşkesi kullanıcılarının etkilenmemesi için kesintinin mesai saatleri dışında olmasına özen gösterilecektir.								
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Önlemler	Aşama			İzleme Göstergeleri	İzleme Sıklığı			Sorumluluk	Tahmini Maliyet
		Proje	İnşaat	İşletme		Sürekli	Aylık	3 Aylık		
İş Sağlığı ve Güvenliği: Çalışma sahalarında yüksekte çalışma, dönen ve hareket eden ekipmanlar, elektrik güvenliği, tehlikeli maddelerle çalışma vb. güvenli olmayan	Faaliyetleri planlarken, net bir anlayış için faaliyetlerin risk düzeyi konusunda İSG uzmanıyla görüşülür. ((i) inşaat faaliyetleriyle ilgili tehlikeleri ve bunların nasıl önlenebileceği, (ii) ilgili personelin becerilerini ve işleri yeterli şekilde yapmaya uygunlukları, (iii) çalışma ekipmanı ve makinelerini ve bunların iş ile ilgili riskleri ortadan kaldırmak için yeterliliği, (iv) iyi uygulamaları ve diğer riskleri değerlendirerek elektrik güvenliği dikkate alınır) İnşaat işleri başlamadan önce, yapılacak tüm işler için bir Risk Değerlendirme çalışması gerçekleştirilecektir. İlgili prosedürler ve planlar: Risk değerlendirmesi, güvenlik prosedürleri, eğitim, izleme, vaka soruşturma ve raporlama, Acil Durum Planlarını içeren olan Sağlık ve Güvenlik Planları (Şantiyeye özgü risk değerlendirmeleri, prosedürler, talimatlar eklenerek yükleniciler tarafından geliştirilecektir),				- Toplantı tutanakları - Risk değerlendirmesi				Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

43

Yüklenicinin İSG uzmanı tarafından, iş sahası ve yapılacak işler ile ilgili olası riskleri inşaat işçilerine kısa bir günlük saha bilgilendirmesi yapacaktır. Çalışma sahası günlük olarak temiz ve gereksiz malzemeden arındırılmış tutulur. Yanlış kullanım, dökülme ve insanların kazara maruz kalma olasılığını en aza indirmeye yönelik Tehlikeli kimyasallarla çalışma prosedürü hazırlanacak, malzemelerin depolama alanlarının oluşturulması sağlanacaktır. Kimyasal maddeler güvenlik bilgi formları kontrol edilerek sahaya alınacaktır. Kapalı ve dökülen malzemenin toplanması için kör kuyuya sahip bir toplama kanalının bulunduğu, tüm malzemelerin güvenlik bilgi formlarındaki gerekliliklere göre depolanacağı, bir havalandırma düzenlemesine sahip olan tanımlanmış bir tehlikeli madde depolama alanı oluşturulacaktır. Şiddetli yağmurlar veya herhangi bir acil durum sırasında tüm çalışmalara ara verilecektir. Yüksekte çalışma yapacak çalışanlara; yüksekte çalışma eğitimi teorik ve pratik olarak ayrıca verilecektir. Yüksekte çalışacak kişilerin sağlık raporunda yüksekte çalışabilir görüşü işyeri hekimi tarafından belirtilmiş olacaktır. Görme/denge sorunu; osteoporoz, diyabet, artrit veya Parkinson hastalığı gibi bazı kronik hastalıklar; uyku hapları, sakinleştiriciler, tansiyon ilaçları veya antidepresanlar gibi bazı ilaçları kullananlar; son 12 ay içinde düşme vb. gibi yakın zamanda düşme yaşayanların yüksekte çalışmasına izin verilemez. □ Yalnızca yeterli beceri, bilgi ve deneyime sahip kişilerin görevi gerçekleştirilmesine izin verilir. .									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Yüksekte yapılan çalışmalar ehil kişi ve iş güvenliği uzmanı gözetiminde yapılacaktır. Düşmeye karşı koruyucu sistemler ve yüksekte çalışma ekipmanları ilgili mevzuata uygun olarak seçilecek, kontrol, bakım ve onarımları özel olarak eğitilmiş görevliler tarafından yapılacaktır. Kırılgan yüzeyler üzerinde veya yakınında çalışırken önlem alınacaktır. Tüm elektrik kabloları ve elektrikli el aletleri yıpranmış veya açılmış olup olmadıkları kontrol edilir ve taşınabilir el aletlerinin izin verilen maksimum çalışma voltajı için üreticinin tavsiyelerine uyulur. Ramak kala olaylar da dâhil olmak üzere olaylar (ölümler, kayıp zamanlı olaylar, dökülmeler, yangın vb. dahil önemli olaylar) ve eğitimler kaydedilir. İnşaat faaliyetlerinin gündüz yapılması esastır. Fakat gece çalışma yapılması durumunda tüm çalışma alanı, geçiş yolları ve tehlikeli bölgeler iyi düzeyde aydınlatılacaktır. Mesleki yetkinlik belgeleri olmayan çalışanlar çalıştırılmayacaktır. Çalışanların tümü temel İSG eğitimleri ile işe başlama eğitimlerini tamamladıktan sonra çalışmaya başlayacaklardır. Mevzuatın gerektirdiği hallerde eğitimler güncellenecektir. Malzemeler için alım, sevkiyat süreçleri ile depolama alanlarının planlamalarının yapılması sağlanacaktır. Yüklenici çalışacak her on (10) çalışan için İlk Yardımcı Belgeli bir çalışan bulunduracak, işçi sayısının 10'un altında olması durumunda da en az bir (1) ilk yardımcı bulunduracaktır. Ziyaretçilerin inşaat alanlarına yaklaşmalarına izin verilmeyecektir. Ancak gerekli hallerde süreç takibi için TOB Yenimahalle yerleşkesi teknik kadroları, uzmanlıkları çerçevesinde gerekli güvenlik tedbirleri								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

alınmak ve gerekli KKD' leri kullanmak üzere söz konusu alanlara, yetkili çalışanlar gözetiminde katılabileceklerdir. Yetkili çalışan gözetiminde sahaya girecekler için ayrıca eğitim dokümanları hazırlanacak ve bu kişiler sahaya girmeden önce eğitim almaları sağlanacaktır. Çalışanların sağlık taramaları, işe giriş evrakları (özlük dosyaları), eğitim dokümanları, KKD teslim tutanakları, onaylı defter gibi İSG mevzuatı kapsamında hazırlanması ve temin edilmesi gereken tüm belgeler ve kayıtlar çalışma alanında bulundurulacaktır. Tüm bu dokümanlar, TAGEM ve Bakanlık denetimleri için sunuma hazır olacaktır Gün kayıplı iş kazalarının oluşması halinde, kaza araştırması yapılacak ve raporlanacaktır. Bakım onarım çalışmaları, tehlikeli gerilimle çalışmalar gibi enerjili hatlardaki çalışmalar için kilitle etiketle sistemi kurulacaktır. Söz konusu sisteme ilişkin çalışanlara özel eğitim verilecektir. Projenin inşaat faaliyetleri sırasında meydana gelebilecek ve acil müdahale gerektiren durumların (yangın, deprem, kimyasal döküntü vs.) kontrol edilebilmesi için, toplum ve çevre sağlığını da kapsayacak olan prosedürler hazırlanacak ve tüm çalışanlar ile paylaşılacaktır. Gece çalışması, yüksekte çalışma, kazı işleri, kaynak işleri vb. tehlikeli çalışmalar için iş izin sistemi kurulacaktır. İSG başlığı altında görev – yetki ve sorumlulukları belirten ve iletişim bilgilerinin de olduğu organizasyon şeması oluşturulacaktır İnşaat aşamaları süresince gerçekleştirilen tüm faaliyetler ve olayların (toplantı, denetim, gözetim, eğitim, kaza, yangın vb.) kayıtları tutulacaktır.									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Önlemler	Aşama			İzleme Göstergeleri	İzleme sıklığı			Sorumluluk	Tahmini Maliyet
		Proje	İnşaat	İşletme		Süreklili	Aylık	3 Aylık		
Arazi Edinimi ve Yeniden Yerleşim: Geçim kaynakları üzerindeki etkiler de dahil olmak üzere, gönülsüz arazi edinimi ve topluluk üyelerinin (gerekirse) yeni yeniden yerleşim alanlarına taşınması	Proje Tarım ve Orman Bakanlığı'na ait kampüs alanı içerisinde gerçekleştirilecektir. Söz konusu inşaat yapılacak alan tamamen boş çalıktır. Bu nedenle Yeniden Yerleşim Planı (YYP) hazırlanmasına gerek yoktur. Proje alanı çevresinde kamuya ait yapılar ve tarım arazileri yer almaktadır. Faaliyet esnasında Paydaş Katılım Planı (PKP) ve Şikayet Giderme Mekanizması (ŞGM) gerektiği gibi uygulanacaktır.				• Şikayet kayıtları				Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Önlemler	Aşama			Izleme Göstergeleri	Izleme Sıklığı			Sorumluluk	Tahmini Maliyet
		Proje	İnşaat	İşletme		Sürekli	Aylık	3 Aylık		
İşgücü ve Çalışma Koşulları: Potansiyel işgücü ve işçi kamplarının varlığı (barınma koşulları, çocuk işçiliği riskleri, cinsiyette dayalı şiddet ve taciz, insan hakları riskleri vb.) ve diğer çalışma	Yüklenici, proje işgücü yönetimi planındaki (İYP) önlemleri takip edecektir. İşçilere, ulusal iş ve iş hukuku kapsamındaki hakları (geçerli tüm toplu sözleşmeleri içerecek şekilde) gibi istihdam şart ve koşullarına ilişkin açık ve anlaşılır bilgi ve belgeler sağlanacaktır. İşçilere, ulusal yasanın ve proje İYP sinin gerektirdiği şekilde düzenli olarak ödeme yapılacaktır. Ulusal yasa ve proje İYP sinin gerektirdiği şekilde işçilere haftalık yeterli dinlenme süreleri, yıllık tatil ve hastalık, doğum ve aile izni verilecektir. İşçilere iş akdinin feshi ve kıdem tazminatı ayrıntıları hakkında yazılı bildirim zamanında gönderilecektir. İşçiler fırsat eşitliği ve adil muamele ilkesine göre istihdam edilecek ve istihdam ilişkisinin hiçbir yönünde ayrımcılık yapılmayacaktır. Kadınlar, engelliler, göçmen işçiler ve çalışma çağındaki çocuklar gibi belirli işçi grupları da dâhil olmak üzere proje çalışanlarına, Dünya Bankası ÇSÇ'nin CSS2'sine uygun olarak uygun koruma ve yardım tedbirleri sağlanacaktır. Bu süreç proje İYP ne uygun olarak yürütülecektir. Çalışanların iş aralarında dinlenebilmeleri için uygun ortam yüklenici firma tarafından (çalışan sayısı, dinlenme saatleri)				• Görsel Denetim • Sağlık kayıtları • Çalışan kayıtları • Eğitim kayıtları • İşçi şikâyet kayıtları • Tüm çalışanların SGK kayıtları				Yüklenici (uygulama) PUB (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

sorunlarıyla ilişkili riskler	TOB Yenimahalle yerleşkesi yönetimleri ile görüşülerek ve izin alınarak sağlanacaktır. Çalışanların; yemek yeme yerleri TOB Yenimahalle yerleşkesi yönetiminin yazılı izni ve onayı altında bina teknik birimleri tarafından belirlenen alanlarda tesisi edilecektir. Çalışanlar için soyunma alanları (kilitlenebilir) şantiye binalarından sağlanacaktır. Söz konusu bu alanların dışındaki alanların kullanımı kesinlikle yasaktır. İnşaat aşamasında yaklaşık 15 işçi, işletme aşamasında ise 15 personel çalışacaktır. Proje sahasında herhangi bir çalışma kampı veya konaklama alanı bulunmayacaktır; tüm işçiler günlük olarak kendi evlerinden işe gidip gelecektir. Çalışanların tuvalet ihtiyaçları TOB Yenimahalle yerleşkesi yönetiminin yazılı izni ve onayı altında TOB Yenimahalle yerleşkesinin altyapılarından karşılanacaktır. Mevcut alt yapının kullanılamaması durumunda işçilerin kullanımı için WC konteynerleri, yüklenici tarafından ayarlanacak, konteynerler hijyen için tüm malzemeleri içerecektir. Ancak; Çalışanlar, binada kendilerine izin verilen/tahsis edilen tuvaletleri kullanabileceklerdir. Yüklenici firma; çalışan sayısı doğrultusunda izin verilen/tahsis edilen tuvaletleri çalışanlarına bildirecektir. Söz konusu kısıtlamaya ilişkin takip ve kontrol yüklenici firma sorumluluğunda olacaktır. Söz konusu tuvaletlerin, hijyen kurallarına uygun biçimde kullanılması konusunda yüklenici firma çalışanlarını uyuracak, ve kuralların dışında kullanım tespit edilirse temizlik sorumluluğu yüklenici firmaya ait olacaktır. Çalışanların hijyen için ihtiyaç duyacakları her türlü malzeme yüklenici firma tarafından karşılanacaktır. Yüklenici firma, çalışanların rahatlıkla ayrıştırılabilmesi için proje adını gösterir iş kıyafetleri sağlayacaktır.								
-------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

18 yaşından küçüklerin şantiye sahasına girmesine izin verilmeyecektir. Şantiye sahasında sigara içilebilecek alanlar yüklenici tarafından belirlenecektir. Yeme – içme, mola/dinlenme, tuvalet ve lavabo ihtiyaçları çalışma yapılacak yerleşke içerisinde teknik birimler tarafından gösterilen alanlarda sağlanacaktır. Bu konu TOB Yenimahalle yerleşkesi yönetimlerinin bilgisi dahilinde olacaktır. Projede görev alacak çalışanlar tahsis edilen alanların dışına çıkmayacaktır. İşçilere içme suyu olarak ambalajlı su (pet şişe, cam şişe, vb.) temin edilecektir. Temiz kullanım suyu binanın hali hazırda tesisatları üzerinden sağlanacaktır. Söz konusu suların içilmesi yasaklanacaktır. Yüklenici, çalışanlar için sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sağlayacaktır. İşçilerin işçi örgütlerine, toplu pazarlığa veya alternatif mekanizmalara katılmasına veya katılmaya çalışmasına izin verilir. Güç kullanımı veya ceza tehdidi altında zorla alınan, gönüllü olarak yerine getirilmeyen herhangi bir iş veya hizmet, bu alt proje kapsamında kullanılmayacaktır. Yüklenici, tüm işçilerin işyerindeki endişelerini dile getirebilmeleri için inşaat sahasında bir İşçi Şikayet Mekanizması (İŞM) kuracaktır. İŞM ile ilgili iletişim bilgileri işçilere sağlanacaktır. İşe alım sürecinde ve işin uygulanmasından önce, tüm işçilere ulusal iş ve istihdam kanunu kapsamındaki hakları ve İŞM ile ilgili hakları konusunda eğitim verilecektir. Davranış Kuralları proje çalışanları ile paylaşılacak, tüm çalışanlar, işe alım sırasında Davranış Kurallarına uymak ve ilgili belgeleri imzalamakla yükümlüdür. İnşaat sahasına								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

giriş çıkışlar kontrol edilecek, sahaya izinsiz girişler engellenecektir. Yüklenici, işçilerin işe başlamadan önce işe uygun olduklarını teyit edecek, altta yatan sağlık sorunları olan veya başka bir şekilde risk altında olabilecek işçilere özel dikkat gösterecektir. Ayrıca, işçilere bulaşıcı hastalıklar hakkında bilgi ve farkındalık sağlanacaktır. Yüklenici, bandaj, antibiyotik krem vb. içeren ilk yardım çantası veya sağlık tesisleri sağlayacak ve tıbbi acil durumlarda ilk yardım sağlamak üzere yeterli sayıda işçi belirleyecek ve eğitecektir. Proje, Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) Yenimahalle Kampüsü'nün kontrollü erişimli tesislerinde uygulanacak ve etkileşim yalnızca yetkili kampüs personeliyle sınırlı olacaktır. Bu nedenle, Cinsel İstismar ve İstismar/Cinsel Taciz (SEA/CY) riski düşük olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, gerekli önlemlerin alınması için tüm çalışanlar tarafından bir Davranış Kuralları eğitimi verilecek ve bu kurallar imza altına alınacaktır. Tüm personele düzenli olarak zorunlu olarak cinsel taciz, cinsel istismar farkındalık eğitimleri verilecektir. Cinsel istismar/Cinsel taciz iddialarını güvenli bir şekilde bildirmek için kampüste halihazırda mevcut olan gizli, erişilebilir ve mağdur merkezli bir Şikayet Giderme Mekanizması (ŞGM) kullanılacaktır. Tüm şikayetler, uygun şekilde eğitilmiş personel tarafından hassas bir şekilde ele alınacak ve mağdurlar gerektiğinde nitelikli destek hizmetlerine yönlendirilecektir. Proje yaşam döngüsü boyunca SEA/CY risklerini en aza indirmek için tüm etkileşimlerde cinsiyete duyarlı iletişim ve katılım uygulamaları sağlanacaktır.								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Önlemler	Aşama			İzleme Göstergeleri	İzleme sıklığı			Sorumluluk	Tahmini Maliyet
		Proje	İnşaat	İşletme		Süreklili	Aylık	3 Aylık		
Kültürel Miras: Rastlantısal bulgu	Proje Tarım ve Orman Bakanlığı'na ait kampüs alanı içerisinde gerçekleştirilecektir. Söz konusu inşaat yapılacak alan tamamen boş çalıktır. İnşaat başlamadan önce proje personeli rastlantısal bulgu prosedürleri konusunda eğitilecektir. İnşaat çalışmaları (özellikle kazı ve hafriyat işleri) sırasında herhangi bir kültürel miras/varlıkla karşılaşılması halinde rastlantısal buluntular prosedürü uygulanır (bkz. TUCSAP ÇSYÇ Ek-8).				- Eğitim Kayıtları - Rastlantısal Bulgu Kayıtları				Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil
Paydaş Katılımı ve Şikayet Mekanizması	Hazırlanan ve onaylanan projelerin hayata geçirilmesi öncesinde projenin teknik, sosyal ve çevresel detayları konusunda ilgili uzmanlar tarafından bilgi verilmesi, katılımcıların proje hakkındaki her türlü sorularının cevaplanarak, görüşlerinin alınması özetle; Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nın Dünya Bankası tarafından onaylanmasını takiben Planın paydaşlara aktarılması amacıyla bir paydaş katılım toplantısı tertip edilecektir. Toplantı; proje firması, yararlanıcı kurum yönetimi ve teknik birimler, etkilenecek kurum				- Şikâyet kayıtları - Paydaş katılım kayıtları				PUB Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)	İnşaat maliyetine dahil

yöneticilerinin katılımıyla gerçekleştirilecektir. Tarım ve Orman Bakanlığı PUB’u, TUCSAP Projesi kapsamında yürütülecek faaliyetler sırasında ortaya çıkabilecek şikâyet/görüş/önerilerin alınması, değerlendirilmesi ve çözümlenmesi amacıyla, TUCSAP Projesi’ne özel olarak şeffaf ve kapsamlı bir ŞM geliştirilmiştir. ŞM, ilgili tüm paydaşların gerçekleştirilecek faaliyetler hakkında şikâyet/görüş/önerilerini ilgili kişi ve kurumlara ulaştırabilmesine yardımcı olacak ve paydaşların projeye katılımlarını güçlendirecektir. Proje Şikâyet Mekanizması, şikâyetleri “açma” ve “kapatma” formlarının kullanılması yoluyla uygulayacaktır. İşin denetimi ve yönetiminden sorumlu olan tüm saha personelinin isimleri, iletişim telefon numaraları ve e-posta adresleri saha ilan tahtasında gösterilecektir. Proje çalışanları, sosyal uyum ve Cinsel Sömürü ve İstismar/Cinsel Taciz (SEA/SH) riskleri üzerindeki olası olumsuz etkileri yönetmek amacıyla Davranış Kurallarını imzalayacak ve bu konuda eğitim alacaktır. Alınan tüm şikayetler Yüklenici tarafından kaydedilecek, tam olarak araştırılacak ve hangi eylemin yapıldığı bildirilerek hızlı bir şekilde yanıt								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

	verilecektir. Şikayetler, Denetim Danışmanına ve Proje Uygulama Birimine (PUB) rapor edilecektir. Çalışanlara, SEA/SH konularında farkındalık kazandırmak ve riskleri yönetmek amacıyla düzenli eğitimler verilecektir. Yüklenici, şikayetlerin uygun bir şekilde ele alınmasını ve ilgili protokollere uyulmasını sağlamak için düzenli olarak Denetim Danışmanı ve PUB ile işbirliği içinde çalışacaktır. Çevresel ve sosyal konularda iletişimi sağlamak üzere yüklenici tarafından bir personel görevlendirilecek, irtibattan sorumlu bu kişinin iletişim bilgileri saha girişine konulacaktır.								
<i>Biyoçeşitlilik:</i> İnşaat faaliyetleri ve uygunsuz atık yönetimi nedeniyle flora ve faunaya yönelik potansiyel riskler	Proje Tarım ve Orman Bakanlığı'na ait kampüs alanı içerisinde gerçekleştirilecektir. Söz konusu inşa yapılacak alan tamamen boş çalılık ve etrafında bir çok yapı bulunmaktadır. Bu nedenle alan antropojen etkiye sahiptir. Projede çalışmalar sırasında inşaat alanı dışında ağaçların kesilmesi veya bitki örtüsünün tahrip edilmesi yasaktır.				• Görsel Denetim				

8. ÇEVRESEL VE SOSYAL İZLEME PLANI

Tablo 7: Çevresel ve Sosyal İzleme Planı

Ne parametre izlenecek?	Nerede parametre izlenecek?	Nasıl parametre izlenecek?	Ne zaman parametre izlenecek (ölçüm sıklığı)?	Neden parametre izlenecek?	Sorumluluk
İnşaat İşleri ve Saha Hazırlık Faaliyetleri					
Toplum sağlığı ve güvenliği yönetimi ve uygulanan koruma önlemleri	Proje sahası çevresinde	Görsel kontroller Saha Kontrolü	Proje faaliyetleri süresince her iş günü	Sağlık ve güvenlik risklerinin, yerel sakinlerin mekanik yaralanmalarının en aza indirilmesini sağlamak	- Müşavir - Yüklenici
Sahadaki işçiler için uygulanan İSG koruma önlemleri (yüksekte çalışma, tehlikeli maddelerle çalışma, dönen donanımla çalışma, elektrikli cihazlarla çalışma sırasında, vs.)	Proje sahası Proje sahası yakınındaki binalar	İlgili İSG Sertifikalarına ve eğitimli işçilere ilişkin belgelerin kontrolü Koruyucu ekipman kullanımına yönelik görsel kontroller İSG Planının ve sahaya özel Sağlık ve Güvenlik talimatlarının uygulanması Saha denetimi Kayıtların kontrolü	İnşaat işleri başlamadan önce Proje faaliyetleri süresince her iş günü	İşçilerin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin riskleri en aza indirmek İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, ilgili yönetmelikler, tebliğler, genelgeler ve diğer düzenlemelere uygunluk	- Müşavir - Yüklenici

Ne parametre izlenecek?	Nerede parametre izlenecek?	Nasıl parametre izlenecek?	Ne zaman parametre izlenecek (ölçüm sıklığı)?	Neden parametre izlenecek?	Sorumluluk
İmalat, İşletme ve Teslimat (bina inşaatı)	Proje Sahası	Görsel kontroller, Saha Kontrol Kayıtları, Gerekli Testler, İlgili otorite tarafından Personel Yeterliliğinin Kontrolü	Projedeki ilgili imalat sürecinde ve imalat tamamlandığında	İnşaat teslim edilmeden önce tamamlandığını teyit etmek. Üretim ve son kullanıcıya teslimat sonrasında olası bir felaketin önüne geçmek için.	- Faydalanıcı Kurum - Hizmet Sağlayıcı Kurum İSG Departmanı - Danışman - Yüklenici
İş ve çalışma koşulları	Proje sahası	Nihai İSG Planı kontrolü Saha denetimi Şikayet mekanizması (geri bildirimler)	Proje faaliyetleri süresince her iş günü	İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, ilgili yönetmelikler, tebliğler, genelgeler ve diğer düzenlemelere uygunluk	- Müşavir - Yüklenici
Sağlık ve Güvenlik kayıtları	Proje sahası	Sağlık ve Güvenlik şantiye belgeleri kontrolü	Haftalık	İnşaat sahalarında gerekli İş Sağlığı ve Güvenliği kayıtlarının tutulmasını sağlamak	- Yüklenici - Müşavir
Hava Kalitesi	Proje sahalarına, erişim yolları genelinde Proje sahası Proje sahası yakınındaki binalar	Saha denetimleri Şikâyet durumunda gerçekleştirilecek ölçümler	Proje faaliyetleri süresince her iş günü	Yerel sakinler ve çevre üzerindeki olumsuz etkiyi önlemek için toz oluşumunu en aza indirmek •Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği	- Yüklenici - Müşavir

Ne parametre izlenecek?	Nerede parametre izlenecek?	Nasıl parametre izlenecek?	Ne zaman parametre izlenecek (ölçüm sıklığı)?	Neden parametre izlenecek?	Sorumluluk
Gürültü	Proje sahası Proje sahası yakınındaki binalar	Uyulan yöntem beyanları da dahil olmak üzere, belirlenmiş gürültü azaltma önlemlerinin uygulanmasına yönelik görsel kontrol Gürültü ölçüm cihazı ile en yakın yapı alıcı noktalarda izleme Saha denetimleri Şikâyet durumunda gerçekleştirilecek ölçümler	İnşaat faaliyetleri süresince her iş günü	Yerel sakinler ve çevre üzerindeki olumsuz etkiyi önlemek için gürültüyü en aza indirmek Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliğine uygunluk	- Yüklenici - Müşavir
Atık Yönetimi	Proje sahası	Atık kayıtları Saha denetimi Görsel Kontrol	İnşaat faaliyetleri süresince her iş günü	İnşaat işçilerini, faydalanıcıların çalışanlarını, yerel sakinleri ve çevreyi korumak için kirliliği önlemek	- Yüklenici - Müşavir
Evsel Atıklar	Proje sahası	Atık kayıtları Saha denetimi	Proje ömrü boyunca/Günlük	- Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği - Atık Yönetimi Yönetmeliği	Yüklenici

Ne parametre izlenecek?	Nerede parametre izlenecek?	Nasıl parametre izlenecek?	Ne zaman parametre izlenecek (ölçüm sıklığı)?	Neden parametre izlenecek?	Sorumluluk
Tehlikeli Atık	Proje sahası	Atık kayıtları Saha denetim Görsel Kontrol	Proje ömrü boyunca/Günlük	Tehlikeli atıkları (çimento torbaları, yapıştırıcı, boya, yalıtım malzemesi, ambalaj atığı), tehlikesiz atıklardan ve biyolojik olarak parçalanabilen atıktan ayırtmak	• Müşavir • Yüklenici
Çıkarılan atığın geçici olarak uygun şekilde depolanması paketlenmesi ve etiketlenmesi	Proje sahası	Atık kayıtları Saha denetimi Görsel kontroller	Proje ömrü boyunca/Günlük	Yaralanmaları en aza indirmek, Çevre kirliliğini önlemek, Envanterin düzgün şekilde tutulmasını sağlamak. Atık Yönetimi Yönetmeliği	• Müşavir • Yüklenici
Hafriyat ve İnşaat Atıkları	Proje sahası	Görsel kontrol Taşıma kayıtları Saha denetimi	Kazı çalışmaları sırasında Proje ömrü boyunca/günlük	• Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği	• Müşavir • Yüklenici
Toprak kirliliği	Proje sahaları, harici depolama alanları ve erişim yolları	Eğitim kayıtları kontrolü (döküntü, sızıntı eğitimi) Kimyasal emici kit kontrolü (Saha, mobil iş makineleri) Saha Denetimi	Proje ömrü boyunca/günlük	Toprak ve yer altı su kalitesinin korunması. • Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik, • Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği • Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik	• Müşavir • Yüklenici

Ne parametre izlenecek?	Nerede parametre izlenecek?	Nasıl parametre izlenecek?	Ne zaman parametre izlenecek (ölçüm sıklığı)?	Neden parametre izlenecek?	Sorumluluk
Araç ve Yaya Güvenliği	Proje sahaları ve erişim yolları	Görsel kontrol Uygun işaret ve sinyalleri kullanmak Saha denetimi	Günlük olarak	İnşaat işçilerini, faydalanıcılarının çalışanlarını ve yerel sakinleri trafik kazaları ile ilgili yaralanma ve ölümlerden korumak.	• Müşavir • Yüklenici
Paydaş katılımı	TOB Yenimahalle yerleşkesi Kampüsü	Paydaş Katılım Toplantısı katılımcı sayısı (cinsiyet kırılımlı) Projeye ilişkin tanıtıcı materyaller (duyuru afişleri, web yayınları vb. kontrolü)	Günlük	Paydaş Katılım Çerçevesi gereklerinin yerine getirilmesi.	• PUB • Müşavir • Yüklenici

Ne parametre izlenecek?	Nerede parametre izlenecek?	Nasıl parametre izlenecek?	Ne zaman parametre izlenecek (ölçüm sıklığı)?	Neden parametre izlenecek?	Sorumluluk
Şikâyet Mekanizması	• Proje sahası • Proje sahası yakınındaki binalar	Şikâyet ve Öneri Formları Şikâyet Kapama formları Toplam şikâyet sayısı (beklemede olan/çözümlenen ve cinsiyet kırılımlı) Gelen şikâyet sayısı Çözümlenen şikâyet sayısı Şikâyet Kütüğü Şikâyet Mekanizmasına (ŞM) ilişkin duyuru afişlerinin mevcudiyeti Öneri, şikâyet kutularının fiziki durumu Öneri, şikâyet kutuları kilit mekanizmalarının durumu	Haftalık (Proje ömrü boyunca)	• Çevresel Sosyal Yönetim Planı (ÇSYYP) • Şikâyet Mekanizması (ŞM) • Paydaş Katılım Çerçevesi (PKÇ) Projeden doğrudan ya da dolaylı etkilenen paydaşların proje faaliyetleri konusunda şikâyet/görüş/önerilerini gündeme getirebilmesi, projeye katkıda bulunması ve projeden en üst düzeyde faydalanabilmesinin sağlanması	• Müşavir • Yüklenici • PUB
İşletme Süreci					

Ne parametre izlenecek?	Nerede parametre izlenecek?	Nasıl parametre izlenecek?	Ne zaman parametre izlenecek (ölçüm sıklığı)?	Neden parametre izlenecek?	Sorumluluk
Atık akışları	Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna Ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Binası	Sahada atık yönetimi gerekliliklerinin uygulanması	Düzenli olarak (Proje ömrü boyunca)	Ulusal yasal gerekliliklere göre atıkların uygun şekilde toplanmasını ve bertaraf edilmesini sağlamak	TOB Yenimahalle Yerleşkesi Yönetimi
Sağlık ve Güvenlik	Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna Ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Binası	Çatının, pencerelerin, kapıların, varsa sızıntıların vb. düzenli kontrolleri ve bakımı	Düzenli olarak (Proje ömrü boyunca)	Bina sakinlerinin/kullanıcılarının sağlık ve güvenliğini sağlamak	TOB Yenimahalle Yerleşkesi Yönetimi

9. PAYDAŞ KATILIM PLANI

Paydaş Katılımı proje ömrü boyunca yürütülecek kapsayıcı bir süreç olup projenin çevresel ve sosyal etki ve risklerinin başarılı yönetimi için önemli olan güçlü, yapıcı ve duyarlı ilişkilerinin kurulmasını destekler.

Paydaş Katılım Toplantısı, projenin ömrü boyunca erken, sık ve açık iletişimi sağlayarak risklerin, olası anlaşmazlıkların ve proje gecikmelerinin yönetilmesine etki edecek paydaş beklentilerini yönetmeye yardımcı olmaktadır. Bu sebeple, inşaat ihalesi öncesinde fizibilite çalışmalarına ilişkin paydaş bilgilendirme toplantısı tertip edilecek ve projenin nedenleri, amacı/hedefleri ve aşamaları hakkında genel bilgi verilecektir. Hazırlanan ve onaylanan projelerin hayata geçirilmesi öncesinde projenin teknik, sosyal ve çevresel detayları konusunda ilgili uzmanlar tarafından bilgi verilmesi, katılımcıların proje hakkındaki her türlü sorularının cevaplanarak, görüşlerinin alınması amaçlanmaktadır. Toplantı, proje firması, yararlanıcı kurum yönetimi ve teknik birimleri, bina kullanıcıları ve PUB'un katılımıyla bu ÇSYP'nin taslak versiyonunun onaylanması ve yayınlanmasından sonra 10 iş günü içinde gerçekleştirilecektir.

Tüm paydaşların; proje sürecinin sahada nasıl yürütüleceği hakkında bilgi sahibi olması ve varsa itiraz, önerileri alabilmek için bu ÇSYP on (10) gün süre ile çalışma yapılacak yerleşkede askıda tutulacaktır. Bu ÇSYP Projenin internet sitesinde yayınlanacaktır. Askı sürecinin tamamlanması akabinde en geç 10 iş günü içinde Paydaş Katılım Toplantısı düzenlenecektir.

Söz konusu ÇSYP, proje ömrü boyunca TUCSAP Projesi'nin internet sitesinde (<https://tucsap.tarimorman.gov.tr/>) yayınlanacaktır.

9.1.ÖNCEKİ PAYDAŞ KATILIM FAALİYETLERİNİN KISA ÖZETİ

Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna Ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Binası projesi için bugüne kadar resmi bir paydaş katılım toplantısı gerçekleştirilmemiştir.

Projenin hazırlık aşamalarında, Proje uygulayıcıları ve Proje kullanıcıları ile Proje hazırlayıcıları arasında TOB Yenimahalle yerleşkesinde toplantılar düzenlenmiştir. Ayrıca ÇSYP hazırlayan proje ekibi tarafından saha ziyaret gerçekleştirilmiş. Ayrıca ölçüm firması tarafından gürültü ve toz ölçümleri yapılmıştır.

Söz konusu bina TOB Yenimahalle yerleşkesinde olduğundan projeden öncelikli olarak etkilenecek kişiler, kampüs içerisinde çalışanlar olacaktır. Projeye ilgili olarak saha ziyaretleri sırasında çalışanlarla görüşülmüştür.

9.2.PAYDAŞ BELİRLEME VE ANALİZİ

Projenin başarısı için tüm ilgili paydaşların doğru şekilde tespit edilip etkin katılımlarının sağlanması esastır. Bu bölümde proje kapsamında etkilenen veya ilgisi bulunan paydaş grupları ve bunların proje ile ilişkileri analiz edilmektedir. Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Projesi'nden etkilenecek paydaşlar ile ilgili taraflar aşağıda listelenmiştir:

- **Projeden Doğrudan Etkilenen Taraflar (DET):**

Yerel Topluluklar ve Yerleşkede Çalışanlar: Projenin uygulama alanında bulunan çalışanlar ve yakın çevrede yaşayan halk doğrudan paydaş konumundadır. Yapılacak yeni binayı kullanacak kişiler nihai yararlanıcıları olup modernize edilecek bina sayesinde verimlilik artışı beklemektedir. Diğer yandan inşaat faaliyetleri sırasında geçici olumsuz etkiler (örneğin, su kesintileri, inşaat erişimi, toz ve gürültü) bu toplulukları etkileyebilecektir. Bu nedenle, çalışanlar; tasarımı ve uygulanması hakkında düzenli bilgilendirilecek, endişe ve önerilerini iletebileceklerdir.

Yerel Yönetimler ve Resmi Kurumlar: Proje TOB Yenimahalle yerleşkesi sınırlarında olduğundan, yerleşkenin idare birimleri proje sürecinde paydaş olarak değerlendirilmektedir. Bu kurumlar, projenin bölgedeki uygulamalarının genel denetimi ve halkla ilişkilerinde destekleyici rol oynayabilir. Proje kullanıcıları, proje konusunda bilinçlendirilmesinde katkı sunacaktır.

- **Diğer İlgili Taraflar (DİT):** Projenin uygulanması sırasında etkilenebilecek veya projeye ilgi gösterebilecek diğer taraflar da belirlenmiştir. Bunlar arasında yakın civardaki evler (dolaylı etkilenebilecek), ve bölgedeki sivil toplum kuruluşları (STK'lar) sayılabilir. Şu ana kadar proje özelinde herhangi bir STK ile iletişim kurulmamış olsa da, Dünya Bankası standartları çerçevesinde gerekli görülmesi halinde STK'larla da iletişime geçilecek ve proje hakkında bilgilendirme yapılacaktır. STK'ların bilgilendirilmesi, projenin şeffaflığı ve halkın bakış açısının olumlu yönde şekillenmesi açısından faydalı olacaktır. Ayrıca, vatandaşların genel şikâyet ve taleplerini ilettiği CİMER gibi ulusal iletişim kanalları üzerinden gelebilecek başvurular da proje paydaş katılım sürecinin bir parçası olarak değerlendirilecektir.

- **Hassas/Dezavantajlı Gruplar:** Proje, Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) Yenimahalle Kampüsü içerisinde yer aldığından, alan ağırlıklı olarak çalışma çağında ve çalışabilir durumdaki bireyler tarafından kullanılmaktadır; bu nedenle proje sahası içerisinde yaşlılar veya çocuklar bulunmamaktadır. Bununla birlikte, kampüs içerisinde görme veya fiziksel engeli bulunan bireyler gibi bazı dezavantajlı gruplar mevcuttur. Projenin uygulanması sürecinde, bu hassas/dezavantajlı gruplara bilgi paylaşımı konusunda öncelik verilecek, görüş ve geri bildirimleri alınacaktır. Projeden kaynaklanabilecek olası olumsuz etkilerden en az düzeyde etkilenmelerini sağlamak amacıyla gerekli önlemler alınacaktır.

Yukarıdaki paydaş gruplarının ihtiyaç ve beklentileri farklılık gösterebilir. Örneğin, doğrudan etkilenen çalışanlar hizmetinin kesintisiz sağlanması, inşaat sürecinde güvenlik ve erişim konuları ile ilgilenirken; Proje sahibi TAGEM projenin zamanında ve kurallara uygun şekilde tamamlanmasına odaklanır. Paydaş belirleme sürecinde bu farklılıklar göz önüne alınmış ve hassas grupların (örneğin kadın çalışanlar, dezavantajlı hane halkları vb.) özel olarak dikkate alınması planlanmıştır. Katılım sürecinde kadınların ve genç çalışanların görüşlerinin alınmasına özen gösterilecek, toplantı zamanları ve mekanları bu grupların katılımını teşvik edecek şekilde ayarlanacaktır. Böylece paydaş katılımının mümkün olduğunca geniş ve kapsayıcı olması sağlanacaktır.

Tablo 8 Paydaş Bilgileri

Paydaş Grubu	Proje İle İlgisi ve Rolü
Yerel Halk ve Çalışanlar	Projeden doğrudan etkilenen ve bina hizmetinden faydalanacak ana grup. Proje inşaatından kaynaklanabilecek etkilerden (su kesintisi, toz, gürültü vb.) geçici olarak etkilenecekler; projenin tamamlanmasıyla uzun vadede verim artışı ve su tasarrufu sağlayacak fayda görecekler.
Sendikalar	Çalışanların seçilmiş temsilcileri olarak çalışanların sesi konumundalar. Proje duyurularının iletilmesi, toplantı organizasyonu ve şikâyetlerin iletilmesinde aracı rol üstlenirler.
Yerleşke idarecileri	Projenin genel koordinasyonunda ve olası şikâyetlerin çözümünde destek rol oynayabilirler. Bölgedeki kamu düzeni ve halk memnuniyetini gözetirler.
Sivil toplum kuruluşları (STK)	Çevresel veya sosyal konularda bölgeyle ilgili olabilecek dernek, birlik vb. STK'lar. Hâlihazırda doğrudan iletişim kurulmamıştır; ancak proje bilgilendirmesi yapılması durumunda halkın bakış açısını temsil edebilir, bağımsız izleme fonksiyonu görebilirler.

9.3.PAYDAŞ KATILIM PROGRAMI

9.3.1. PKP İlkeleri

- **Kapsayıcılık:** Paydaş katılımında tüm ilgili tarafların – özellikle de etkilenen yerel halk ve çalışanların – sürece dahil edilmesi esastır. Proje bilgileri ve toplantılar herkesin anlayabileceği şekilde, gerektiğinde görseller kullanılarak aktarılacaktır. Kadınlar, gençler, engelliler gibi hassas grupların görüş bildirmesine özel önem verilecek; toplantıların yeri, zamanı ve yöntemi bu grupların katılımını kolaylaştıracak şekilde düzenlenecektir.
- **Erken ve Sürekli İletişim:** Proje boyunca erken, sık ve açık iletişim kurulması temel ilkedir. İnşaat başlamadan önce paydaşların bilgilendirilmesi, olası endişelerin erkenden tespit edilip giderilmesine yardımcı olacaktır. Proje ömrü boyunca da belirli aralıklarla bilgilendirme faaliyetleri devam edecek, önemli gelişmeler hakkında paydaşlar önceden haberdar edilecektir. Bu yaklaşım, risklerin, olası anlaşmazlıkların ve proje gecikmelerinin önlenmesine katkı sağlayacak; paydaş beklentilerinin yönetimine yardımcı olacaktır.
- **Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik:** Projenin amaçları, olası etkileri ve alınacak önlemler konusunda şeffaf bir iletişim yürütülecektir. TAGEM, proje hakkında doğru ve güncel bilgiyi sunmakla yükümlüdür. Paydaşlardan gelen soru ve taleplere açık ve anlaşılır cevaplar verilecek; karar süreçlerinin gerekçeleri gerektiğinde paylaşılabilecektir. Bu sayede projeye yönelik güven artırılarak paydaşların sürece aktif katılımı teşvik edilecektir.
- **Katılımcılık ve Geri Bildirim:** Paydaş görüşlerinin proje tasarım ve uygulamasında dikkate alınması bir diğer önemli ilkedir. Toplantılar ve birebir görüşmeler aracılığıyla paydaşların öneri ve endişeleri dinlenecek, mümkün olduğunca proje planlarına entegre edilecektir. Katılım süreci iki yönlü iletişim olarak ele alınacak; sadece bilgilendirme değil, aynı zamanda danışma ve geri bildirim mekanizmaları işletilecektir. Paydaşların proje üzerindeki katkıları kayıt altına alınacak ve önemli konularda alınan kararlar geri bildirimlerle birlikte değerlendirilecektir.
- **Uyum ve Esneklik:** Paydaş katılım programı, uygulama aşamasında gelen geri bildirimlere göre güncellenebilir olacaktır. Sahadan alınan bilgiler ışığında iletişim yöntemleri veya sıklığı gerektiğinde revize edilecektir. Örneğin, bir iletişim kanalının etkin olmadığı görülürse alternatif bir yöntem denenecek; paydaşların tercihlerine göre (yüz yüze toplantı, yazılı bilgilendirme vb.) esnek bir yaklaşım benimsenerek plan adapte edilecektir.

9.3.2. PAYDAŞ KATILIM YÖNTEMLERİ

Proje uygulaması sırasında proje paydaşlarının sahiplenmesini sürdürmek ve Alt Projenin olumlu sosyal etkisini artırmak için, uygulama aşamasında kullanılacak bazı paydaş katılım yöntemleri ana Projenin PKP' sinde açıklanmıştır. Bu katılım yöntemlerinin Proje'nin yaşam döngüsü boyunca kullanılması sağlanacaktır. Paralel yöntemlerin özellikle Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna Ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Alt Projesi için kullanılması planlanmaktadır.

Tablo 9 Proje ve Alt Projenin Katılım Yöntemleri

Yöntem	Ana Proje Seviyesi- Türkiye İklim ve Akıllı Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (TUCSAP)	Alt Proje Seviyesi- Bitki Sağlığı Ar-Ge Merkezi (Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Alt Projesi)
Açılış Ve Kapanış Toplantıları	Proje yaşam döngüsünün hem başında hem de sonunda, proje faaliyetlerini ve sonuçlarını duyurmak ve yaygınlaştırmak için çok paydaşlı toplantılar düzenlenecektir. TAGEM tarafından bir açılış toplantısı düzenlenmiştir. Sonunda ise kapanış toplantısı yapılacaktır. Bu toplantılara paydaşlar katılmaktadır.	Proje paydaşı olarak Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, ana proje açılış toplantısına katılmıştır. Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü ayrıca proje kapanış toplantısına da katılacaktır. Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü toplantıda alt proje hakkında gerekli bilgileri sağlayacaktır.
Kamu ve İstisare Toplantıları	TUCSAP kapsamında yürütülen alt projeye bağlı olarak kamu istisare toplantıları düzenlenmektedir.	PKP bölümü ve AEP/YYP ile birlikte taslak ÇSYP açıklandığında kamu istisareleri yapılacaktır. Toplantı yapılması durumunda, TOB Yenimahalle yerleşkesi çalışan temsilcileri, taşeron firma temsilcileri, yerleşim yeri muhtarları ve PEK'ler katılacaktır.
Bilgilendirme Faaliyetleri	Ç&S belgelerinin hem Türkçe hem de İngilizce olarak açıklanması ve onaylanması için Projenin mevcut web sitesi kullanılmaktadır. TUCSAP belgelerinin basılı kopyaları TAGEM merkez ve yerel ofislerinde bulunacaktır. Ç&S belgelerinin paydaşlara en az 15 gün süreyle açık olduğu duyurulacaktır: • TOB, TUCSAP web siteleri;	Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü kurumsal paydaşlarını e-posta yoluyla, TOB Yenimahalle yerleşkesi çalışanlarını kurul duyurusu yoluyla ve PEK'leri temsil eden muhtarları telefonla bilgilendirecektir. Alt Proje için hazırlanan Ç&S Yönetim planları 10 gün boyunca açıklanacak ve tüm paydaşların katkısına açık olacaktır. Paydaşlar, Halkın Katılım Toplantısı sırasında planlara katkıda bulunabileceklerdir.

Yöntem	Ana Proje Seviyesi- Türkiye İklim ve Akıllı Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (TUCSAP)	Alt Proje Seviyesi- Bitki Sağlığı Ar-Ge Merkezi (Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Alt Projesi)
		İlan edilen yönetim planları paydaşlardan alınan geri bildirimlere göre güncellenecek ve nihai hale getirilecektir.
Dijital ve Görsel İletişim Araçları	Yukarıda belirtilen kanallar aracılığıyla paydaşlara geri bildirim yapılacak olan Ç&S belgeleri çağrısı, TUCSAP'ın lider ortağı olarak TOB tarafından aşağıdaki içeriğe sahip olacaktır: • Proje hakkında kısa bilgi • Belge hakkında kısa bilgi • Süreci ve katılımın önemini açıklayın • Paydaş katılımı ve şikâyet mekanizması hakkında bilgi • Hassas gruplar da dahil olmak üzere tüm paydaşların katılımı için iş birliği çağrısı • İletişim bilgileri	Projenin önemli gelişmeleri hakkında paydaşları bilgilendirmek için TOB'nın internet sitesi ve TUCSAP internet sitesi kullanılacaktır. Proje ile ilgili önemli gelişmeler ve duyurular web sitesinde yayınlanacaktır.
Şikâyet Mekanizması (ŞM)	Dünya Bankası'nın ÇSS10 gerekliliğine uygun olarak, projeye özgü bir şikâyet mekanizması geliştirilecek ve kurulacaktır. projeye ilgili çevresel, sosyal olmak üzere her türlü şikâyeti ele almak için ŞM prosedürlerini içermektedir. ŞM, Proje için TUCSAP İYP'de ele alınan doğrudan ve sözleşmeli çalışanları da kapsayacak şekilde benimsenecektir.	Alt proje, Ziraî Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından yönetilen bir şikâyet mekanizmasına sahip olacaktır. Alınan şikâyetlerin kaydedilmesi ve kapatılması için Ek 1 ve Ek 2'deki örnek formlar kullanılacaktır.
Belgelerin Açıklanması ve Kurumsal Danışma Süreci	TOB ve TAGEM, Proje için özel olarak geliştirilen TUCSAP dokümanlarını hem Türkçe hem de İngilizce olarak kamuoyuna duyuracaktır. Açıklanan belgelere ek olarak, proje web sitesinde paydaş katılımı belgelerini içeren bir paydaş katılımı bölümü bulunacaktır.	
Bilgi ve İletişim	Projenin hazırlık ve uygulama aşamalarında bilgi paylaşımı ve istişare faaliyetlerine ihtiyaç duyulması halinde TOB ve TUCSAP web sayfasında görsel materyaller kullanılabilir. Bu materyaller, verilecek bilgilerin basit bir dille anlatıldığı broşürler, posterler, haritalar olabilir. Materyaller paydaş kurum/kuruluşlar	Materyaller paydaş kurum/kuruluşlar ve TOB Yenimahalle Kampüsüyle paylaşılır. Bu materyaller, verilecek bilgilerin basit bir dille anlatıldığı broşürler, posterler, haritalar olabilir. Bu materyaller paydaşların kolayca erişebileceği yerlerde sunulacaktır

Yöntem	Ana Proje Seviyesi- Türkiye İklim ve Akıllı Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (TUCSAP)	Alt Proje Seviyesi- Bitki Sağlığı Ar-Ge Merkezi (Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Alt Projesi)
	ve muhtarları ile paylaşılır. Ayrıca TUCSAP web sitesinin iletişim bölümünde verilen e-posta ve telefon numarası ile proje boyunca bilgi alışverişi devam edecektir. Şikayet mekanizmasında da kullanılacak olan bu iletişim bilgileri CİMER ve uygulayıcı kurumların iletişim bilgilerine de eklenmiştir.	
Yerel Topluluklarla Koordinasyon		Yerleşim yerlerinin muhtarları ve PEK'ler ile iletişime geçilerek gerekli bilgilendirmeler yapılacaktır. TOB Yenimahalle yerleşkesi kampüsü idarecileri toplantılara davet edilecek ve projedeki gelişmeleri takip etmelerine öncelik verilecektir.

9.3.3. DANIŞMA TAKVİMİ

Paydaş katılım faaliyetlerinin zamanlaması, projenin kilit aşamalarına göre planlanmıştır. Aşağıda öngörülen danışma takvimi ana hatlarıyla sunulmaktadır:

- **İnşaat Öncesi Dönem:** Proje inşaatına başlamadan en az 1 ay önce, TOB Yenimahalle Yerleşkesinde geniş katılımlı bir Paydaş Katılım Toplantısı düzenlenecektir. Bu toplantıda proje tanıtılacak, ÇSYP taslağı ve öngörülen önlemler halka sunulacak, sorular yanıtlanacaktır. Toplantıdan önce planlar askıya çıkarılarak halkın hazırlıklı gelmesi sağlanacaktır. Toplantı tarihi ve yeri, yerel duyurular ve TOB Yenimahalle Yerleşkesi İdarecileri aracılığıyla en az 2 hafta önceden ilan edilecektir. İnşaat öncesi ayrıca ilgili kurumlarla koordinasyon toplantıları yapılacak, şantiye başlangıç planı paylaşılacaktır.
- **İnşaat Dönemi:** İnşaat sürecinde paydaş katılımı devam edecektir. Üç ayda bir veya ihtiyaç halinde daha sık geri bildirim alınacaktır. TAGEM ile aylık periyotlarla iletişim kurulup inşaatın ilerleyiş durumu, gelecek faaliyetler ve olası aksaklıklar bildirilecektir. Yüklenici firma, günlük çalışmalara ilişkin önemli duyuruları (örneğin yol kapaması) önceden muhtarlıklara iletecektir. Eğer inşaat sırasında ciddi bir değişiklik veya beklenmedik etki ortaya çıkarsa, TAGEM gerekirse ek halk toplantıları düzenleyerek yeni durumu ve çözüm önlemlerini paylaşacaktır.
- **İşletme (Proje Sonrası) Dönemi:** Proje tamamlanıp bina devreye alındığında, TAGEM tarafından kapanış/toparlama amaçlı bir bilgilendirme toplantısı yapılacaktır. Bu toplantıda projenin gerçekleşme sonuçları, elde edilen kazanımlar ve varsa proje sırasında yaşanan sorunlar ve çözümleri paylaşılır. Katılımcıların son görüşleri alınarak proje süreci kapatılır.

Aşağıdaki tablo, paydaş katılım programının özet takvimini ve sorumlu tarafları göstermektedir:

Tablo 10 Katılım Programı – Özet Zamanlama Ve Sorumlular

Dönem/Aşama	Katılım Faaliyeti	Zamanlama	Hedef Paydaşlar	Sorumlu Taraf(lar)
İnşaat Öncesi	Paydaş Katılımı Toplantısı (Proje Tanıtımı)	İnşaat başlangıcından 1-2 ay önce (tarih duyurulacak)	Etkilenen halkı, TOB Kampüs Yöneticileri, yerel kurumlar	TAGEM
	ÇSYP & PKP Taslağı İlanı	Toplantıdan 10 gün önce, 10 gün süreyle	Tüm paydaşlar (kamuoyu)	TAGEM
İnşaat Devam ederken	Periyodik Şantiye Ziyaretleri & Bilgilendirme	3 ayda bir (veya ihtiyaç halinde)	Köy sakinleri, çiftçiler	TAGEM
	TOB Yenimahalle Kampüsü idarecileriyle İletişim (Telefon/Görüşme)	Aylık (düzenli)	TOB Yenimahalle Yerleşkesi Çalışanları	TAGEM
	Özel Duyurular (su kesintisi, yol vb.)	Olaydan en az 7 gün önce	TOB Yenimahalle sakinleri	Yüklenici
	Gerekli Durumda Ek Halk Toplantısı	Önemli değişiklik durumunda	Etkilenen TOB Yenimahalle Yerleşkesi Çalışanları	TAGEM
İşletme Başlangıcı	Proje Kapanış/Bilgilendirme Toplantısı	İnşaat bitimi sonrası	Tüm paydaş grupları	TAGEM
İşletme Süreci	İhtiyaç halinde toplantı/görüşme (Talep bazlı)	Talep veya sorun çıktıkça	Bina kullanıcıları	TAGEM

9.4.PKP UYGULAMASI İÇİN KAYNAKLAR VE SORUMLULUKLAR

Paydaş Katılım Planı'nın uygulanması için gerekli kurumsal yapı ve kaynaklar TAGEM tarafından sağlanacaktır. Paydaş katılımı ve çevresel-sosyal konuların yönetimi doğrudan müşavir sorumluluğundadır. Bu kapsamda proje yönetim ekibi bünyesinde gerekli uzman personeli (örneğin, çevre mühendisi, sosyal uzman veya iletişim sorumlusu) görevlendirecektir. Ayrıca, paydaş katılım faaliyetlerinin yürütülmesi için gereken bütçe, proje maliyetlerine dahil edilmiştir (toplantı organizasyonları, basılı malzemeler, ilan vs. giderleri).

Sorumluluk dağılımı genel hatlarıyla aşağıdaki gibidir:

- **Proje Yönetim Birimi (PYB):** Proje yönetim ekibi, PKP'nin genel koordinasyonundan sorumludur. PYB, paydaş katılım süreçlerinin planlandığı şekilde uygulanmasını sağlar, gerekli duyuru ve toplantıları organize eder. Ayrıca PYB, yüklenici firmanın çevresel ve sosyal yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini denetler. Paydaşlardan gelen önemli şikâyet ve taleplerin değerlendirilmesi, çözülmesi veya üst makamlara iletilmesi PYB'nin görev kapsamındadır.
- **Yüklenici Firma:** Yüklenici, sahada günlük faaliyetlerin yürütücüsü olarak, paydaşlarla ilk temas noktasını oluşturur. Bu nedenle bir toplumla ilişkiler sorumlusu veya benzeri bir yetkili atayarak, TOB Yenimahalle Kampüsü ve halk ile iletişim kuracaktır. Yüklenici firma, şikâyet mekanizmasının birinci seviyede işletilmesi (şikâyetlerin alınması, kaydedilmesi, çözüm için ilk adımların atılması) ile yükümlüdür. Ayrıca yüklenici, TAGEM'e düzenli olarak paydaş katılım faaliyetleri ve şikâyetler hakkında raporlama yapar. Özetle, yüklenici firmanın görevleri arasında: halkı bilgilendirmek (örneğin, şantiyedeki duyuru panoları aracılığıyla), yerel istihdam ve tedarik fırsatlarında şeffaf olmak, sahadaki şikâyetleri günlük olarak ele almak ve TAGEM'e iletmek bulunmaktadır. Yüklenici, kendi imkânlarıyla çözemediği veya kendi sorumluluğunu aşan konuları gecikme olmaksızın TAGEM'e bildirecektir.
- **Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (İşletme ve Bakım Birimleri):** Projenin inşaat sonrası işletme aşamasında, Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü devralacaktır. Bu birimler, binanın kullanımı sırasında ortaya çıkabilecek sorunlarda kullanıcıyla iletişim kurmaya devam edecek, şikâyet mekanizmasını işletmeyi sürdürecektir.

Tablo 11 Paydaş Katılım Planı – Kilit Aktörler ve Sorumlulukları

Sorumlu Taraf	PKP Kapsamındaki Görev ve Yükümlülükleri
TAGEM	PKP'nin genel koordinasyonu ve uygulanması; paydaş toplantılarının planlanması ve duyurulması, yüklenici faaliyetlerinin denetlenmesi; şikâyetlerin üst seviyede incelenip çözümlenmesi, Dünya Bankası'na raporlama yapılması.
Yüklenici Firma	Günlük paydaş iletişiminin yürütülmesi; şikâyetlerin birinci seviyede alınması, kayıt altına alınması ve çözüme kavuşturulmaya çalışılması; bilgilendirme panoları ve duyuruların sağlanması, TAGEM'e düzenli rapor verme.

Bu tabloda belirtilen roller proje süresince geçerli olacaktır. Sorumlu taraflar arasında etkin bir koordinasyon mekanizması kurulması planlanmıştır. TAGEM Proje Yönetim Birimi düzenli aralıklarla yüklenici ve ilgili kurumlarla toplantılar yaparak paydaş katılım faaliyetlerinin durumunu gözden geçirecektir. Herhangi bir aksama tespit edildiğinde derhal önlem alınacaktır.

10. PROJE ÖNERİ VE ŞİKAYET MEKANİZMASI

Şikayet Mekanizması

Şikâyet Mekanizması, projeden etkilenen veya ilgili taraflar için etkili bir prosedüre erişim sağlamaktır. Şikâyetler, paydaş endişelerinin bir göstergesi olabilir ve tanımlanıp çözülmediği takdirde artabilir. Şikâyetlerin belirlenmesi ve yanıtlanması, Proje personeli, yerel topluluklar ve diğer paydaşlar arasında olumlu ilişkilerin geliştirilmesini destekler.

Tarım ve Orman Bakanlığı PUB’u, TUCSAP Projesi kapsamında yürütülecek faaliyetler sırasında ortaya çıkabilecek şikâyet/görüş/önerilerin alınması, değerlendirilmesi ve çözümlenmesi amacıyla, Proje uygulaması başlamadan önce TUCSAP Projesi’ne özel olarak şeffaf ve kapsamlı bir ŞM geliştirilmiştir. ŞM, ilgili tüm paydaşların gerçekleştirilecek faaliyetler hakkında şikâyet/görüş/önerilerini ilgili kişi ve kurumlara ulaştırabilmesine yardımcı olacak ve paydaşların projeye katılımlarını güçlendirecektir.

Proje sırasında ortaya çıkabilecek herhangi bir şikâyet dört düzeyde ele alınacaktır. Birinci seviyedeki ŞM, ABDGM tarafından üstlenilecektir. İkinci olarak, yükleniciler, taşeronlar ve işçiler için şikâyetleri üstlenmek adına kendi ŞM'lerini kuracaklardır. Üçüncü seviye olarak TOB’un ŞM'si (TİMER) Proje için etkin bir şekilde uyarlanacaktır. Son olarak, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) bu projenin ŞM'sinin dördüncü seviyesini oluşturacaktır.

ŞM, projeden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenmesi muhtemel olan çok çeşitli Proje paydaşlarının erişimine açık olacaktır. Bu projede kurulacak ŞM, projenin genel yönetimi ve uygulanması ile ilgili şikâyet, geri bildirim, soru, öneri veya övgülerin yanı sıra finanse edilen ve desteklenen alt projelere ilişkin konuların iletilmesi için kullanılabilir ve aşağıdakileri içermektedir;

- Yanlış yönetim, Proje kredilerinin kötüye kullanılması veya yolsuzluk uygulamaları,
- Çocuk işçiliği, topluluk/sözleşme çalışanlarının sağlığı ve güvenliği, cinsel sömürü ve istismar (CSİ) ve cinsel taciz (CT) ve çevre sorunları dahil olmak üzere Proje politikalarının, yönergelerinin veya prosedürlerinin ihlali
- Proje faaliyetlerinin uygulanmasından veya Projenin fiili uygulamasından memnun olmayan paydaşlardan ve diğer ilgili taraflardan kaynaklanabilecek şikâyetler ve
- Genel geri bildirim, sorular, öneriler, övgüler.

Ulusal düzeyde şikâyet mekanizması olan CİMER'in temelini 3071 sayılı Dilekçe Hakkı Kanunu (1984) ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (2003) oluşturmaktadır. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren CİMER, kamuoyundan talep, şikâyet, iltifat ve bilgi taleplerinin alınması için resmi devlet aracı olarak hizmet vermektedir. Başvuru sahipleri, taleplerini (öneri, şikâyet, iltifat, bilgi edinme veya ihbar şikâyeti gibi) aşağıda belirtilen iletişim kanallarından Başkanlığa iletebilirler.

Tablo 12: Ulusal Düzeyde Şm İletişim Kanalları

Çağrı Merkezi :	ALO 150
Telefon :	0312 590 2000
İnternet sayfası:	https://www.cimer.gov.tr : https://giris.turkiye.gov.tr .
Posta Adresi :	TC Cumhurbaşkanlığı Külliyesi 06560 Beştepe-Ankara

CİMER aracılığıyla başvuru sahipleri, taleplerini doğrudan ilgili mercilere iletebilmektedir. Başvuru sahipleri, taleplerini iletecek mercii bilmiyorlarsa CİMER'e talepte bulunabilirler ve CİMER, yetkili personel tarafından ön değerlendirme yapılarak talebi ilgili devlet kurumuna yönlendirir.

CİMER, yalnızca, yapılacak talep ihbar şikayeti kapsamındaysa isimsiz gönderimlere izin verir. Bir başvuru sahibi günde yalnızca bir istek gönderebilir. CİMER'e iletilen talepler 30 gün içinde çözümlenmektedir. Başvuru sahipleri bu süre içinde geri bildirim almazlarsa, şikayetlerini CİMER'e yeniden iletebilir veya Ombudsman Kurumu'na (www.ombudsman.gov.tr) iletebilirler. CİMER sadece Türkçe uygulamalara izin vermektedir ve kullanıcıları için Türkçe detaylı bir kullanım kılavuzuna sahiptir (<https://cimer.gov.tr/50sorudacimer.pdf> adresinde mevcuttur).

TOB'un TİMER (Tarım İletişim Merkezi) adlı kendi iletişim merkezi bulunmaktadır. Başvuru sahipleri, isteklerini (öneri, şikayet, iltifat, bilgi edinme veya ihbarcı şikayetleri, hayvancılık, tarım, yönetim, gıda, orman ve su ile ilgili sorular) iletebilirler. TİMER'in iletişim kanalları aşağıda verilmiştir.

Tablo 13: Bakanlık Düzeyinde Şm İletişim Kanalları

Çağrı Merkezi :	ALO 180
İnternet sayfası:	https://www.timer.tarimorman.gov.tr : https://turkiye.gov.tr .
Posta Adresi :	TC Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım ve Orman İletişim Merkezi Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı, No:161 06800, Ankara

Cinsiyet temelli şiddet ve cinsel sömürü ve taciz konularındaki şikâyetler için gizlilik bakımından Ek III'te verilen web tabanlı şikâyet sisteminin kullanılması önerilmektedir. Gizliliğin sağlanabilmesi adına, söz konusu web tabanlı şikâyet sistemine yetkilendirilmiş bir personelin giriş yetkisi olacaktır.

Yukarıda tanımlanmış olan, farklı seviyelerdeki Şikayet Mekanizmalarına ek olarak, Proje ömrü boyunca paydaşlar aşağıda detayları verilmekte olan ulusal Şikayet Mekanizması kanallarını da kullanabilecektir.

Söz konusu iletişim kanalları; TOB Yenimahalle Yerleşkesinde bulunan binalarda duvar afişleri (öneri & şikâyet kutularının bulunduğu duvarlara asılacaktır) ve proje broşürleri ile tanıtılmaya çalışılacaktır. Ayrıca projede görevli bütün çalışanlar öneri ve şikâyet mekanizmaları konusunda çevrelerindeki paydaşları bilgilendirmekle yükümlü olacaklardır. Çalışma öncesinde bütün çalışanlara bu konuda bilgi verilecektir. Bu konuya ilişkin detaylar Paydaş Katılım Çerçevesi (PKÇ)). [PKP.pdf \(tarimorman.gov.tr\)](https://www.tarimorman.gov.tr) içinde açıklanmaktadır

İnşaat Yüklenicisi; inşaat işleri sırasında şikâyet/görüş/önerilerin alınması, kaydedilmesi ve çözülmesinden sorumlu olacaktır. İnşaat işlerini yürütmek üzere atanan her yüklenici, kamu binası yönetimi ve çalışanları, ziyaretçileri ve yararlanıcılar tarafından inşaat çalışmaları konusunda gelen şikâyet/görüş/önerileri almak, kaydetmek için bir sistem tanımlayacaktır.

Yüklenici şikâyet/görüş/önerileri; Ek II,III ve Ek IV' da verilen Şikâyet ve Öneri Formu ve Şikâyet Kapatma Formu aracılığı ile kayıt altına alacaktır. Sözlü gelen şikâyet/görüş/öneriler ise, Yüklenicinin sorumlu personeli tarafından Şikâyet ve Öneri Formu doldurularak kayıt altına alınacaktır. Yüklenici kayıt altına aldığı şikâyetleri her hafta başı Proje Müdürü'ne göndermekle yükümlüdür. Proje müdürü gelen şikâyet/ öneri/ talepleri haftalık olarak TAGEM e bildirmekle yükümlüdür.

PKB, şikâyetlerin kaydedilmesi, çözümlenmesi için ilgili birimlere iletilmesi ve kararların zamanında verilmesi ve kalitesinin takip edilmesi dahil olmak üzere ŞM'nin genel denetimi için sosyal uzmanlardan birini görevlendirecektir. İşyerlerinde bulunan öneri/şikâyet kutuları haftalık olarak açılacak ve PKB ile paylaşılacaktır. Genel Müdürlüklerin ŞM odak noktaları, il müdürlüklerinin/kuruluşlarının ve yüklenicilerdir.

Şikâyet/görüş/öneriler ile ilgili kayıtlar, TOB tarafından düzenli olarak Dünya Bankası (DB) ile paylaşılacaktır. Ayrıca DB'nin desteklediği projelerden olumsuz şekilde etkilendiğini düşünen kişi ya da topluluklar şikâyetlerini, proje seviyesinde mevcut olan Şikâyet Mekanizması (ŞM) aracılığı ile TOB'a veya DB' nin Şikâyet Çözüm Servisi (SÇS) (<https://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress-service>) aracılığı ile DB'ye iletebilirler.

Projeden etkilenen paydaşlar, şikâyetlerini ayrıca DB Bağımsız Denetim Paneline de iletebilirler. Bu panel DB'nin performans kriterlerinin bir veya birkaçının ihlali sonucu şikâyet eden kişi ya da toplulukların zarara uğrayıp uğramadığını veya uğratılabileceğini belirler. Panel, kendisine ulaşmış şikâyetler hakkındaki endişelerini DB' ye doğrudan iletebilir. Bu aşamada DB şikâyetler hakkında cevap verme fırsatına sahip olur. Şikâyetlerin DB Denetim Paneline nasıl iletileceği hakkında bilgi için, lütfen www.inspectionpanel.org adresini ziyaret ediniz.

11. GÖREV VE SORUMLULUKLAR

Tablo 14: Görev Dağılımı Listesi

SORUMLU TARAF	SORUMLULUK
TOB/PUB	• Projenin uygulanması ve fonların kullanımının izlenmesi, • Tam zamanlı en az bir Çevre, Sosyal ve İSG uzmanının istihdam edilmesi, • Resmi makamlarla gerekli yazışmaların gerçekleştirilmesi ve takip edilmesi, • Proje özelinde hazırlanan ÇSYP'lerin hem ulusal yönetmelikler hem de DB politikalarına uygunluğunun denetlenmesi ve sağlanması, • Hazırlanan ÇSYP'lerin ilgili kontrollerden sonra DB görüşüne sunulması • Şikâyet Mekanizması'nın kurulması, • Proje bilgilendirme toplantılarının organize edilmesi ve gerçekleştirilmesi, • Çevresel ve Sosyal İzleme Programı için uygun uzmanın istihdam edilmesi, • Müşavir ve yüklenicilerin yönlendirilmesi, • Proje uygulamasına ilişkin çevresel ve sosyal konuların düzenli ilerleme raporlarıyla özetlenmesi ve DB'ye sunulması, • Proje uygulamasının çevresel ve sosyal tedbir politikaları açısından değerlendirilmesi kapsamında DB'nin denetleme misyonları için koordinasyon ve irtibatın sağlanması, • Yüklenicinin ÇSYP uygulamasının denetlenmesi ve genel proje denetiminin parçası olarak ihtiyaç duyulan performans, öneri ve gelecek dönem faaliyetlerinin belgelendirilmesi, • ÇSYP'ye uyulmaması durumunda yüklenicinin doğru uygulamayı gerçekleştirmesinin sağlanması ve konu ile ilgili olarak DB'nin konu hakkında bilgilendirilmesi, • Proje süresince gerekli izinlerin alınabilmesi için ihtiyaç olması durumunda müşavire yardımı olunması, • Her tür önemli olayı (kazalar, sızıntılar, ölümler gibi), 2 gün (48 saat) içinde Dünya Bankası'na bildirir ve düzeltici eylem planıyla birlikte bir olay inceleme raporunu 30 iş günü içinde Dünya Bankası'na gönderilmesi.
MÜŞAVİR	• Proje başlamadan önce ön saha değerlendirmesinin yapılması, • Tam zamanlı en az bir Çevre, bir Sosyal ve bir İSG uzmanının istihdam edilmesi, • Projeye özgü ÇSYP ve İş sağlığı Güvenliği Planı'nın hazırlanması, • ÇSYP ve İSG Planında yüklenicinin sorumluluğu olarak tanımlanan faaliyetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi, • Bakanlıkça kurulan Şikâyet Mekanizmasının işletilmesinin sağlanması, • TOB'a proje ve ÇSYP süreçleri hakkında raporlar hazırlayarak geri bildirimde bulunulması, • Trafik Yönetim Planı'nın hazırlanması, • Yüklenici tarafından hazırlanan Yapım Metotlarının incelenmesi ve onaylanması, • Yüklenici eğitimlerinin verilmesi (Çevresel Etkiler, Atık Yönetimi, İSG Planı Uygulama ve İzleme Eğitimi, Çevresel Acil Durumlara Tepki, Enerji Verimliliği, , Paydaş katılım bilgilendirme faaliyetleri, Davranış Kuralları, Şikayet Çözüm Mekanizması, Cinsiyet Temelli Şiddet/Cinsel Sömürü/Cinsel İstismar/Cinsel Taciz, Etiketleme ve Kilitleme Eğitici Eğitimi (EKED), İş İzin Sistemi Eğitimi, Kültürler Varlıklarının Korunması)

YÜKLENİCİ	• Tam zamanlı en az bir Çevre ve İSG uzmanının istihdam edilmesi, • Sahaya özel hazırlanmış ÇSYP ve İSG Planının sahada eksiksiz yönetimi ve takibini sağlamak üzere, sahaya deneyimli bir Çevre ve bir İSG Sorumlusu atanması, • İhale dokümanlarına eklenen ve Müşavirce hazırlanmış olan ÇSYP ve İSG Planı ile ilgili kanun, yönetmelikler ve düzenlemelerin sahada uygulanması, • İhale belgelerinde yer alan ilgili kanun ve yönetmeliklerin uygun şekilde uygulanması, • Sahada ÇSYP'lerin ve İSG Planının uygulanması sürecinde gerektiğinde Müşavir ile birlikte ÇSYP'nin ve İSG Planının içeriğinde güncelleme yapılması, • Müşavir tarafından hazırlanan İSG Planı dikkate alınarak, yürüteceği faaliyetlere ilişkin İSG Planının hazırlanması Projeye özgü hazırlanan ÇSYP'lerde tanımlanan saha faaliyetlerinin düzenli aralıklarla (<i>günlük, aylık vb.</i>) izlenmesi, • Bakanlıkça kurulan Şikâyet Çözüm Mekanizmasının, ŞM Prosedüre uygun olarak işletilmesinin sağlanması, • Gerektiğinde TOB ile ilgili alt-yönetim planları (örneğin Atık Yönetim Planı, kirlilik önleme planı, Toplum Güvenliği ve Trafik Yönetim Planı, Sağlık ve Güvenlik Planı İşgücü Yönetim Planı vb.) ve işe özgü yapım/uygulama yöntemlerinin hazırlanması, • Gerekli görüldüğü durumlarda Rastlantısal Bulgu Prosedürünün hazırlanması, • TOB'nın incelemesi için ÇSYP ilerleme raporlarının hazırlanması • Herhangi bir inşaat işi başlamadan önce İşgücü Yönetim Prosedürleri içerisinde detayları sunulmuş olan Çalışan Şikayet Mekanizmasının kurulması ve şeffaf bir şekilde yürütmesini sağlanması, • TUCSAP <u>İşgücü Yönetim Prosedürleri (İYP)</u>¹ dikkate alınarak proje özelinde İşgücü Yönetimi Planının hazırlanması.
-----------	--

¹https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Belgeler/TUCSAP%20Proje%20Sayfas%C4%B1/T%C3%BCrk%C3%A7e/%C4%B0YP_02.02.2022.pdf

12. İZLEME VE RAPORLAMA

Proje ile ilgili çevresel ve sosyal konular, denetim danışmanı, yükleniciler, PUB'lar ve PKB tarafından izlenecek ve denetlenecektir. Projenin olumsuz etkilerini önlemek ve etki azaltma önlemlerinin etkinliğini gözlemlemek için çevresel ve sosyal izleme sistemi, alt projenin hazırlık aşamasından işletme aşamasına kadar başlayacaktır.

Denetim danışmanı, üç ayda bir ÇSYP'lerin uygulanmasına ilişkin izleme raporlarının sunulması da dahil olmak üzere, Yüklenicilerin ÇSYP ve İYP gerekliliklerine tam olarak uyma yükümlülüklerine uyulması üzerinde kontrol gerçekleştirecektir.

Yüklenici, alt proje faaliyetlerinin Ç&S yönlerine ilişkin performansını kaydetmek, raporlamak ve analiz etmekle yükümlüdür. Yüklenicinin Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nda verilen izleme göstergelerini sunan açık bir kayıt sistemi bulunacaktır. Yüklenicinin ÇSYP'si (Y-ÇSYP) inşaat işlerinin başlamasından önce sunulmalıdır ve onaylanana kadar alt proje kapsamında hiçbir inşaat faaliyeti gerçekleştirilmeyecektir.

Y-ÇSYP sahaya özgü yönetim planlarını içerecektir; Risk değerlendirmesi ve acil müdahale planını içeren:

- Risk Değerlendirme Raporu ve Acil Durum Müdahale Planı (ADMP) içeren İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Planı
- Atık Yönetim Planı
- Kirlilik Önleme Planı (KÖP)
- Şikayet Giderme Mekanizması (ŞGM)

Yüklenicinin kontrol listesi kullanarak rutin kontrolleri yapması gerekmektedir. Bu kontroller görsel şekilde yapılarak kayıt altına alınmalıdır. Yüklenicinin ÇSYP kapsamında dikkat edilmesi gereken hususların bulunduğu günlük kontrol listesi oluşturmaktadır. Kontrol listeleri haftalık ve aylık olarak da düzenlenmelidir. Hazırlanan bu kontrol listeleri işin güncel durumuna göre geliştirmelidir.

Ayrıca yüklenici, iç denetimleri sırasında ortaya çıkan uygunsuzlukları, meydana gelen olayları ve kazaları takip etmek için takip listeleri oluşturacaktır. İyileştirilmeye açık olduğu kaydedilen tüm hususlar, önerilen önleyici/düzeltilici faaliyetlerle birlikte takip edilecektir. İzleme sistemi aynı zamanda önleyici/düzeltilici faaliyeti, bu faaliyetten sorumlu personeli ve faaliyetin tamamlanması için gerekli süreyi belirtecektir.

Bir olay veya kaza durumunda, kayıtlar en azından olay ve kazanın tanımını (plan ve fotoğraflar dâhil), olayın/kazanın türünü, olayın/kazanın sonucunu, olaya/kazaya müdahil olan kişi/malzemenin durumunu, olayı/kazayı, kök neden analizi ve değerlendirme raporunu, doğrudan ve kök nedenleri, olayın/kazanın tekrarını ortadan kaldırmak için kök neden analizinin çıktısı olarak tanımlanan eylemleri önleyici/düzeltilici eylemden sorumlu olarak belirtilen birimi/kişiyi, belirlenen eylemi tamamlamak için gereken süreyi içerecek şekilde tutulur.

İzleme çalışmaları, Yüklenici için kalite izleme ve iyileştirme sistemi açısından kritik bir gerekliliktir. Yüklenici, Aylık Ç&S İlerleme Raporlarını hazırlamak ve bu raporları en geç her ayın üçüncü günü sunmakla yükümlüdür. ÇSYP ve ŞM'nin uygulama ilerlemesini/durumunu içeren Aylık İlerleme Raporları geliştirecektir.

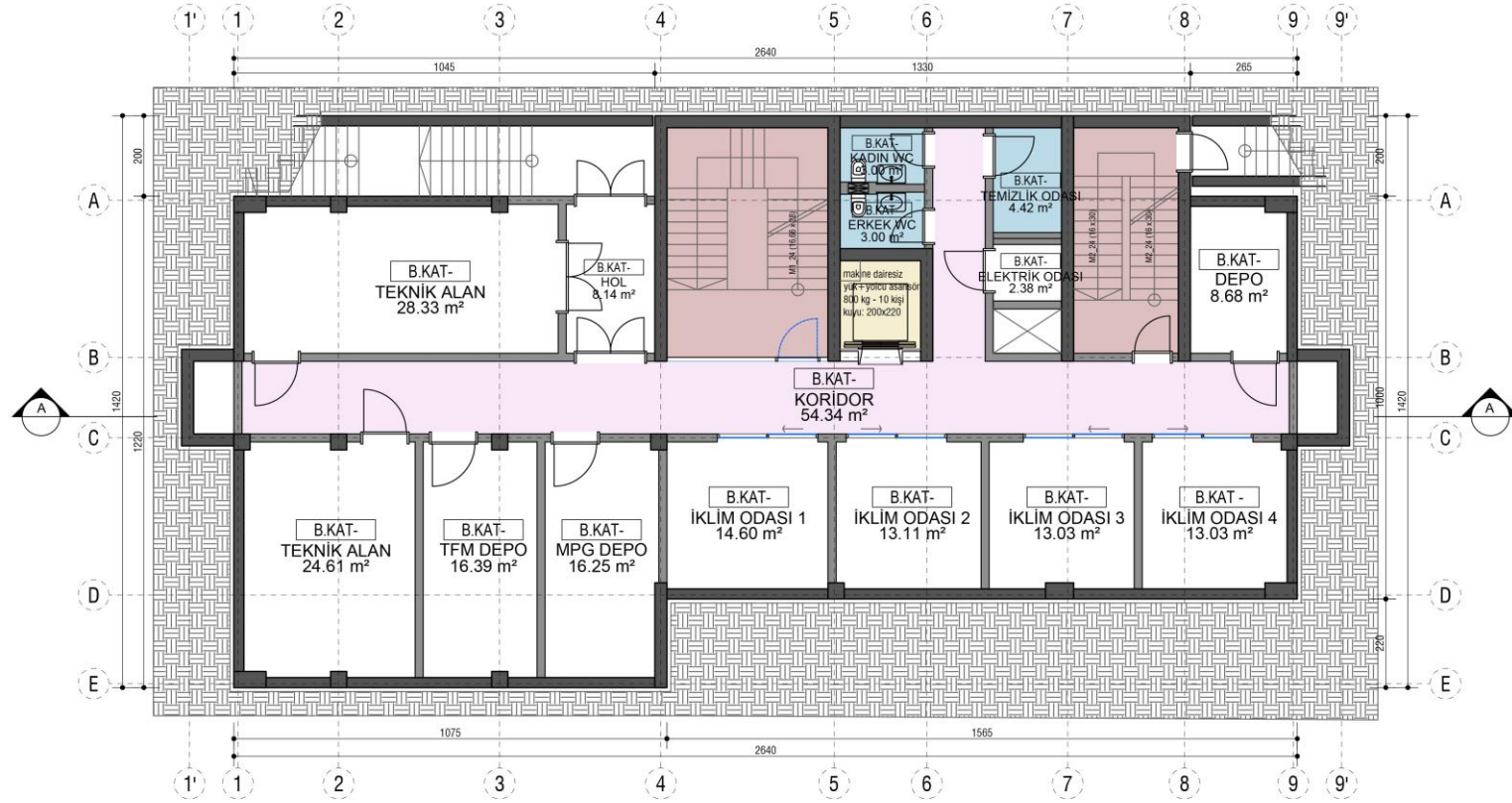
Projenin raporlama gerekliliklerine dair detaylar TUCSAP Projesi'nin internet sayfasında (<https://tucsap.tarimorman.gov.tr/Sayfa/Detay/1517>) yayınlanmış olan Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi içerisinde sunulmaktadır.

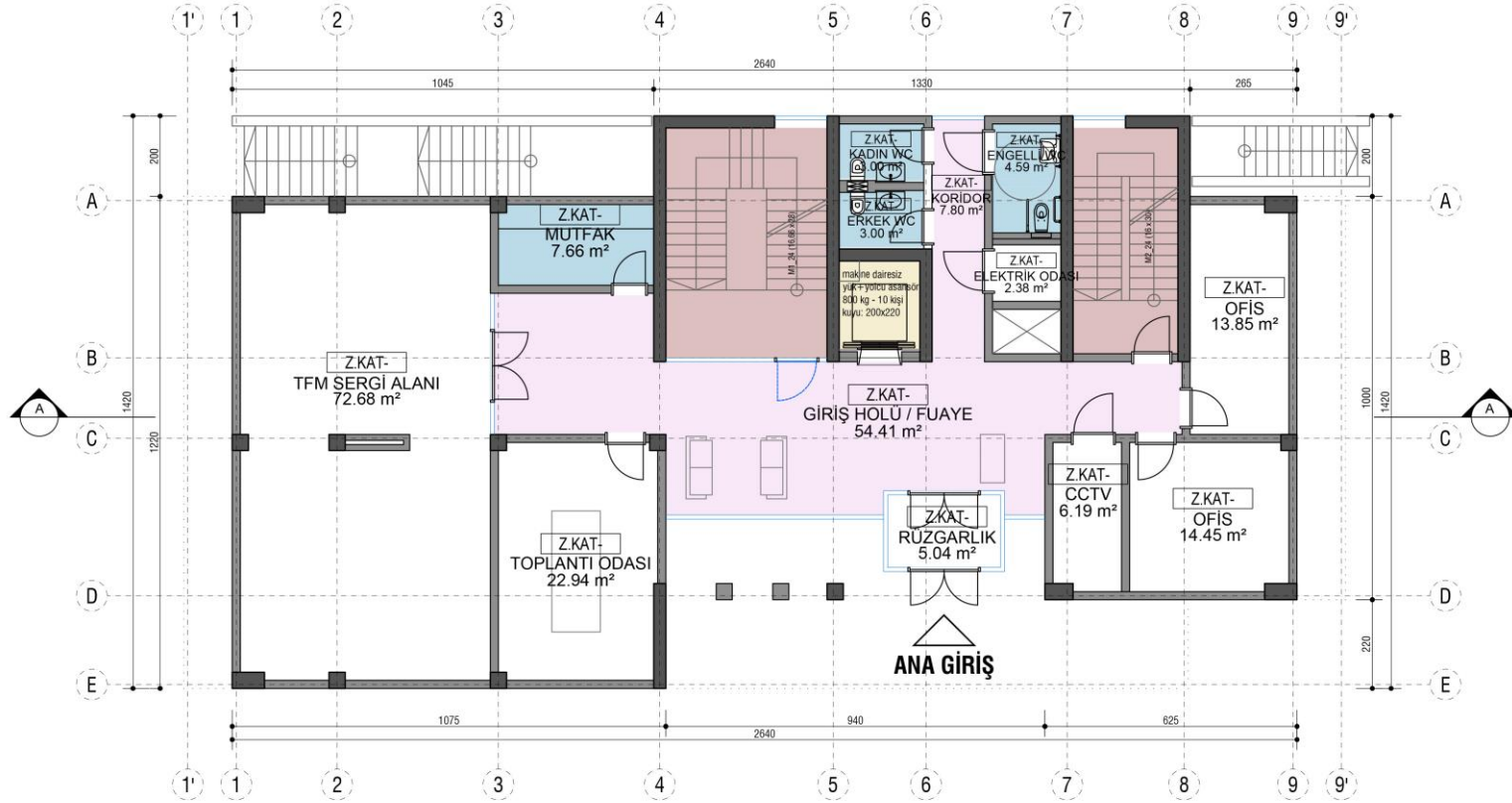

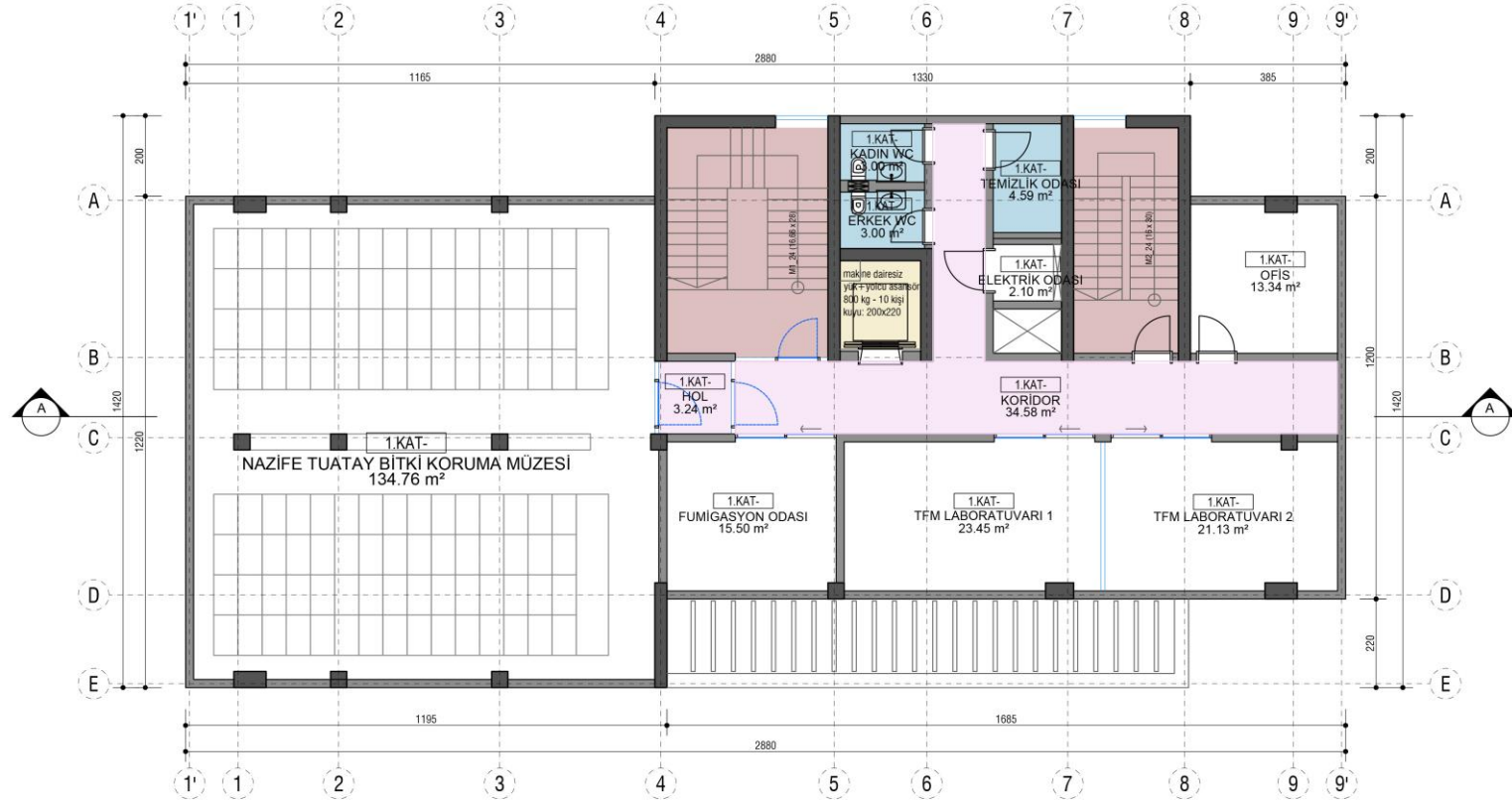
Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi

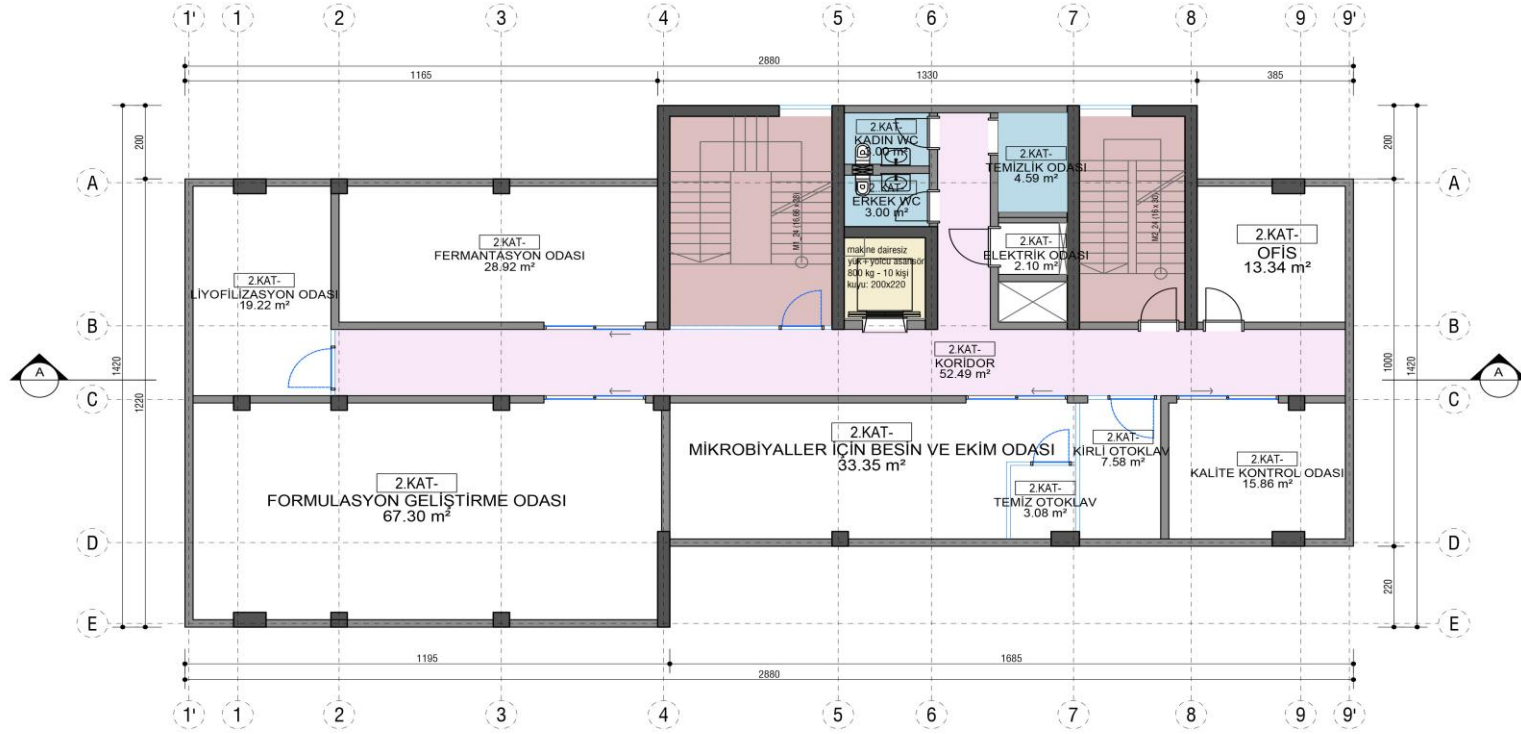
Ek I Proje Kapsamında Yapılması Planlanan Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi, Mikrobiyal Pestisitlerin Geliştirilmesi Ar-Ge Merkezi ve Tarımsal Fauna Ve Mikroflora Ar-Ge Merkezi Merkez Binasının 3B Görüntüsü ve Kat Planları

Ek II Öneri & Şikâyet Formu (İnternet)

(<https://dis.tarimorman.gov.tr/Sikayet/SikayetGonder?layout=public>)

adresinden

ulaşılabilen internet form görseli aşağıdadır.

TÜRKİYE İKLİM AKILLI VE REKABETÇİ TARIMSAL BÜYÜME PROJESİ

ŞİKAYET FORMU

Şikayet Bilgileriniz

İl

İlçe

Mahalle / Köy

Telefon

E-Posta

Anonim Mi
Evet

Açıklama

Talep Edilen Çözüm

☐ Bu formu doldurarak paylaştığım kişisel verilerin Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (TUCSAP) tarafından 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ve ilgili mevzuat kapsamında veri kaydı için kullanılmasını onaylıyorum.

Kodu Giriniz

Gönder

Ek III Öneri & Şikâyet Açma Formu

Şikâyet/Öneri Açma Formu aşağıda sunulmuştur.

TÜRKİYE İKLİM AKILLI VE REKABETÇİ TARIMSAL BÜYÜME PROJESİ - TUCSAP ŞİKAYET AÇMA FORMU					
ŞİKAYETÇİ BİLGİSİ			Tarih	Şikâyet No	
İsim-Soyisim			___/___/___		
Telefon			Adres:		
E-posta					
ŞİKAYETİ ALAN BİRİM ve KİŞİNİN BİLGİSİ					
Proje Koor. Birimi		İsim-Soyisim:		Şikâyetin Geliş Yolu	
Proje Uygulama Birimi				Telefon	Web
İl/ilçe Mdr.				Yüzyüze	CİMER
Altyüklenici		Tel		Mektup/Posta	TİMER
Diğer: _____		E-posta		E-posta	Diğer
ŞİKAYET HAKKINDA BİLGİ					
Şikâyeti açıklayınız. Şikâyete konu olan durumu, oluştuğu yeri ve araziyle ilgili ise arazinin ada-parcel bilgisini belirtiniz.					
Talep edilen çözüm önerisini belirtiniz.					
Şikâyet Sahibinin İsim-Soyisim ve İmzası			Kayıt Eden Kişinin İsim-Soyisim ve İmzası		
Bu formu doldurarak imzalayan şikâyet sahibi paylaştığı kişisel verilerin Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (TUCSAP) tarafından veri kaydı için kullanılmasını onaylamaktadır.					

Ek IV Şikâyet Kapama Formu

Şikâyet Kapatma Formu aşağıda sunulmuştur.

TÜRKİYE İKLİM AKILLI VE REKABETÇİ TARIMSAL BÜYÜME PROJESİ - TUCSAP ŞİKAYET KAPAMA FORMU			
ŞİKAYETÇİ BİLGİSİ		Kapanma Tarihi	Şikayet No
İsim-Soyisim		___/___/___	
ŞİKAYETİ KAPATAN BİRİM ve KİŞİNİN BİLGİSİ			
İsim-Soyisim		Birim	
ŞİKAYET ile İLGİLİ YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR			
<i>Şikayetin uygun olup olmadığı, şikayete konu durumun ortadan kalkması için sunulan çözüm önerileri, anlaşma sağlanıp sağlanmadığı hakkında bilgi veriniz.</i>			
Uzlaşma sağlandı mı?		<i>Sağlanmadıysa gerekçelerini yukarıda belirtmek şikayetçi imzası olmadan şikayeti kapatınız.</i>	
Şikayet Sahibinin İsim-Soyisim ve İmzası		Kayıt Eden Kişinin İsim-Soyisim ve İmzası	
Şikayete konu olan durum ile ilgili gerekli aksiyonlar alınmış olup, zararım karşılanmıştır. İşbu imza ile TUCSAP'tan şikayete konu herhangi bir alacağım kalmamıştır.			

Ek V-Hava ve Gürültü Ölçüm Sonuçları

TASLAK